

ŽELEZAR

JESENICE, dne 29. septembra 1983

ŠTEVILKA 36 • LETO XXXII

Náš kovinar, svobodni glasilo delavcev, kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito podelil z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Jozeta Vani - Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega danka po pristojnem mnenju št. 421/1983.

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V AVGUSTU

V avgustu smo prodali 26.978 ton proizvodov osnovne dejavnosti. Vrednost prodanih proizvodov skupaj s storitvami po lastni ceni je bila 1.257 milijonov dinarjev. Vrednost, ki nam jo je trg priznal, pa je bila 1.747 milijonov dinarjev. Pozitivna razlika je torej 490 milijonov dinarjev, v osmih mesecih letošnjega leta pa 1.196 milijonov dinarjev.

»SAJ TO JE NAŠ ZASLUŽEK, NAŠ KRUH, ZATO SE JE TREBA POTRUDITI«

Tako odgovarjajo naši številni dobri in vestni delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, kadar je govor o delu in odnosu do dela, do človekovega dela, ki je po naši ustavi edina podlaga za prilaščanje proizvodov družbenega dela in podlaga za upravljanje družbenih sredstev. In kaj bi bilo, če v naši železarni ob spremljajočih objektivnih težavah, poleg slabosti, ki izhajajo iz ljudi samih — slaba organizacija dela, neizvrševanje dogovorjenega, premajhna angažiranost nekaterih delavcev, med njimi tudi nekaterih najbolj odgovornih in njihova premajhna povezanost z delavci oziroma neposredno proizvodnjo in podobno, če ne bi imeli med seboj odgovornih in vestnih delavcev v neposredni proizvodnji pa tudi v skupnih službah. Čeprav je v našem sistemu delitve po delu in rezultatih dela še veliko slabosti, neobjektivnosti, subjektivnega vpliva in ne dovolj natančnih meril za selekcioniranje v delitvenih odnosih dobrih in vestnih od nezavzetih in lenobnih delavcev, je družbena zavest pridnih delavcev nad vsemi temi slabostmi. Lahko bi rekli tako močna in pomembna, da smo bili železarji vedno v najbolj kriznih situacijah sposobni premagati tudi najtežje in najhujše ovire.

Če bi globlje proučevali to družbeno, oziroma bolj rečeno delovno zavest, bi najbrž kmalu ugotovili, da je ta mnogo bolj lastna starejšim delavcem, manj pa mlajšim, pa tudi pri mlajših, ki imajo razvito delovno zavest, je le-ta bolj pogojena z dejstvom, da izhajajo iz trdnih delavskih družin, kot pa z organiziranim vzgojnim in idejnopoličnim delovanjem. Toda ta s tradicijo delavskega razreda in upornih delavskih družin pridobljena razredna, delavska ali delovna zavest bo počasi zbledela, če ne bo dovolj organiziranih spodbud družbe in še predvsem proizvodne prakse. V tem pogledu je komunistična partija oziroma kasneje zveza komunistov vedno delovala kot avantgarda, ki se je zavedala, da se učinkovanje družbene zavesti na družbeno ekonomsko osnovo uresničuje z zavestnim delovanjem ljudi, kar lahko postane močna materialna sila v doseganju določenih ciljev ali izvrševanju nalog. Za to imamo najbolj konkreten in prepričljiv primer v naši narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji.

Danes veliko govorimo o nalogah in ciljnih dolgoročne politike ekonomske stabilizacije, pri tem pa ne računamo dovolj s tem, da bodo to politiko, oziroma naloge ekonomske stabilizacije uresničevali ljudje, ki morajo veliko vedeti o našem političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, o družbeno-ekonomskih zakonitostih, o svetu, ljudeh in podobno, da bodo spoznali prednosti našega sistema, za katerega se bodo potem resnično lahko zavestno borili. Da bodo spoznali, da je politični sistem socialističnega samoupravljanja razvojna zakonitost, sistem, h kateremu so uprte oči delavskega razreda na vsem svetu, da to ni neka jugoslovanska posebnost, temveč razvojna stopnja, nadaljnji razvoj revolucionarnih pridobitev na poti k osvoboditvi človeka in dela.

Za to pa je potrebno mnogo več idejnopoličnega, prepričevalnega, argumentiranega in dokazovalnega dela z ljudmi, kar ga sedaj, pri zelo razpasenem forumskem delu ni. Poznamo le pozive, sklepe, resolucije, ne pa neposrednega dela z ljudmi, za kar pa je potrebno mnogo več znanja, kot za verbalno ponavljanje sklepov in pozivov. Sklepi, resolucije in pozivi morajo biti argumentirani, prepričljivi pa tudi prežeti z delom in življenjem, z zgledi in spodbudami.

Vse to pa, kot že rečeno, zahteva učinkovit prelom z dosedanjim forumsko prakso, prav tako pa učinkovit prelom v pogledu uresničevanja naše ustave in zakona o združenem delu, kajti še tako organizirano idejnopolično in vzgojno delovanje med ljudmi ne bo učinkovito, če ne bo temu sledila tudi praksa, to je dosledno spoštovanje in uresničevanje neodtujljivih pravic in dolžnosti delavcev v združenem delu in ustavnih pravic občanov v krajevnih skupnostih. Z nasprotnim ravnanjem, kar niso tako redki primeri, z nespoštovanjem pobud, pripomb in predlogov delavcev, pa dosegamo nasprotno učinke. Zato se moramo odločno spoprijeti s pojavom, v katerem se nekateri načelno izrekajo za spoštovanje neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom, v praksi pa v imenu tega ali drugega cilja ravnavajo drugače. Spoštovanje ustavnih in zakonskih neodtujljivih pravic delavcev bi morali odločno zagotavljati s popolno zakonsko in sodno zaščito, ljudi pa, ki še vedno tako ravnaajo odpoklicati, njihovo ravnanje pa obsoditi kot družbeno sramotno.

Še vedno velik razkorak med ustavnimi in zakonskimi določili in prakso, namreč poleg drugega, skrajno rušilno vpliva na razredno, samoupravljalno in delovno zavest, ki nas prvenstveno rešuje v sedanjih težkih gospodarskih razmerah. Sele, ko bodo delavci zares začutili, da jim je neodtujljivost dohodka trajno zagotovljena, se bo okrepi njihova razredna, samoupravljalna zavest, in bodo dobili pravi smisel in zalet tudi združevanje dela in sredstev ter svobodna menjava dela, kakor tudi smotrno gospodarjenje z družbenimi sredstvi in solidarnost. Za premostitev tega razkoraka pa bo potrebno veliko poguma, kajti največkrat ga povzročajo delavci na odgovornih in vplivnih delih in opravilih, ki običajno vedno najdejo opravičilo za tako ali drugačno ravnanje, večkrat pa tudi lokalno politično podporo. Toda čas zahteva pogumen in odločen prelom, če ne bomo imeli vedno manj-takih delavcev, ki tako mislijo in delajo, kot smo napisali v uvodu.

OD KOD NEDELO DELOVNEGA LJUDSTVA

Prepričljiva večina anketiranih meni, da bi pravičnejša delitev osebne dohodka največ pripomogla k motivaciji za delo; celo 77 odstotkov anketirancev meni, da je v njihovem okolju precej nepotrebnega dela. Zakaj smo v prejšnjem desetletju govorili o nagrajevanju po delu, delitev pa je bila na ravni uravnilovke.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Za nabavljeni material smo v avgustu morali odšteti 281 milijonov dinarjev več, kot pa smo v planske cene vkalkulirali. S prodajo na tujem trgu so se nam stroški povečali za 31 milijonov dinarjev (nižja prodajna cena na tujem trgu ter dodatni stroški pri izvozu). Stroški delovnih skupnosti, ki niso vkalkulirani v cenah izdelkov oziroma storitev, so bili 61 milijonov dinarjev.

Zaloge nedovršenih proizvodov in gotovih izdelkov so se v primerjavi z začetkom meseca povečale za 1.036 ton. Fiksni stroški v zalogah so se povečali za 17 milijonov dinarjev.

Vsota vseh omenjenih kategorij, ki je v tem mesecu pozitivno vplivala

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sarž v lectromelt električni peči (foto I. Kučina)

OBČINSKI KOMITE O URESNIČEVANJU PLANA OBČINE IN DOLGOROČNEGA PROGRAMA EKONOMSKE STABILIZACIJE

Danes, 29. septembra, se bo popoldan na deseti redni seji sestal občinski komite zveze komunistov Jesenice in obravnaval uresničevanje planskih usmeritev v letu 1983 in prizadevanja komunistov pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v jeseniški občini. Namen seje je, kakor navajajo v vabilu, da ugotovijo, kako komunisti v svojem okolju izvajajo ključne naloge iz programa ekonomske stabilizacije in da ugotovijo idejnopolično usposobljenost komunistov. Kot osnova za razpravo je komiteju predložena ocena uspešnosti gospodarjenja v občini, ki jo v celoti povzemamo.

OCENA USPEŠNOSTI GOSPODARJENJA V OBČINI V LETU 1983

Na osnovi analize periodičnih obračunov OZD gospodarstva za pr-

vo polletje 1983 ter ostalih statističnih in drugih podatkov lahko ugotovimo, da nismo v celoti realizirali planskih nalog. Tako odstopamo od planiranega družbenoekonomskega

razvoja občine Jesenice na naslednjih področjih:

1. Po sedmih mesecih je fizični obseg industrijske proizvodnje izpod lanskega nivoja (indeks 99,6), prav tako pa tudi število gostov in nočitev v turizmu, planirali pa smo 2,5 % povečanje.

2. Izvoz po sedmih mesecih je izpod lanskega nivoja (indeks 89,3), prav tako konvertibilni del (indeks 78,6), kar je seveda v nasprotju s planskimi nalogami, saj bi se moral izvoz povečati za 28 %, od tega konvertibilni za 14 %. Ker pa je nižji tudi uvoz, je njegovo pokrivanje z izvozom še vedno zelo dobro (82,6 %, konvertibilni pa kar 90,1 %).

3. Na področju zaposlovanja, kjer smo planirali 0,5 % rast zaposlenosti (v gospodarstvu 0,6 %, v negospodarstvu pa 0 %), prav tako ne uresničujemo nalog, saj se zaposlenost znižuje (stanje junija v primerjavi z decembrom 1982), medtem ko je popre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZVOZ NI SAMO TRENUTNA POTREBA, TEMVEČ PERSPEKTIVNA NUJA

Nekateri še vedno mislijo, da trenutno izvoz forsiramo izključno zaradi naših dolgov v tujini in težke gospodarske situacije in ne razumejo, da je to ekonomska nuja, ne samo za danes in jutri, temveč za našo dolgoročno ekonomsko usmeritev, v kateri pa mora priti bolj do izraza razvoj naše lastne tehnologije, izumiteljstva in novatorstva oziroma naši lastni umski potenciali.

S tega vidika je tudi delavski svet naše železarne na zadnji izredni seji, ki je bila 2. septembra, obravnaval izvrševanje plana izvoza, ker so sedemmesečne analize pokazale, da znatno odstopamo od planiranih ciljev za leto 1983, kajti konvertibilni izvoz je bil v tem času dosežen le 70,3 %, skupen pa 64,5 %. V zvezi s tem je delavski svet sprejel sklep, da je do konca leta potrebno izvoziti za 14,1 milijona dolarjev naših izdelkov, da bi dosegli do konca leta planirano realizacijo 31 milijonov dolarjev. Po posameznih temeljnih organizacijah so bile izvozne obveznosti

do konca leta opredeljene takole (vrednost v dolarjih):

TOZD Valj. bluming-štel	626.000
TOZD Valj. žice in prof.	122.000
TOZD Valj. debele ploč.	1.225.000
TOZD Hladna valj. Bela	6.080.000
TOZD Žičarna	1.755.000
TOZD Profilarna	732.000
TOZD Jeklovlek	1.778.000
TOZD Elektrode	1.778.000
TOZD Žebjarna	1.177.000

Opredeljene obveznosti so dosti velik zalogaj za posamezne temeljne organizacije, ki so se morale dobro

(Nadaljevanje na 2. strani)

SEJA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Predsednik skupščine občinske zdravstvene skupnosti Zdravko Črv sklicuje v četrtek, 6. oktobra, sejo obeh zborov skupščine in delegatom v razpravo predlaga, poleg običajnih točk dnevnega reda:

PREGLED PRIHODKOV IN ODHODKOV V PRVEM POLLETJU

Iz priloženega gradiva delegatom je razvidno, da je občinska zdravstvena skupnost s finančnim načrtom predviden priliv prihodka ustvarila v višini 204.306 milij. din, kar je 0,4 % nad planom. Realizacija je bila dosežena kljub temu, da sta bili znižani prispevni stopnji iz 1,16 % na 1,04 % iz bruto osebnih dohodkov, oziroma iz 9,48 % na 8,50 % iz dohodka, kar kaže na ugodno rast osebnih dohodkov in dohodka v občini. Ne glede na zakonsko prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev v družbenih dejavnostih, skupnost ni

imela problemov pri plačevanju oziroma z likvidnostjo v prvem polletju, ker je bil priliv sredstev vedno zadovoljiv, hkrati s tem pa so bili tudi osebni prejemki, ki so odbitna postavka pri ugotavljanju presežkov, vedno tako visoki, da ni bilo presežkov oziroma limitiranih sredstev.

ODHODKI — NADOMESTILA OSEBNEGA DOHODKA IN POVRAČILA

Med nadomestili, navajajo v gradivu, predstavljajo v zdravstveni skupnosti največji delež nadomesti-

(Nadaljevanje na 6. strani)

KAKO BOMO IZPOLNILI PLANSKE NALOGE V TEM MESECU

Po 26 dneh izvajanja mesečnih planskih obveznosti v septembru nam podatki kažejo, da bomo v vseh glavnih postavkah zaostali za načrtom, čeprav bodo posamezne temeljne organizacije svoje načrte izpolnile.

Do vključno ponedeljka, 26. septembra, so delavci v TOZD PLAVŽ izdelali 12.331 ton grodja in za dobre tri odstotke zaostajajo za idealnim izvrševanjem mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

V TOZD JEKLARNA pa so v tem času odlili 33.121 ton surovega jekla in za slabih šest odstotkov zaostajajo za družbenim oziroma operativnim programom.

V 26 dneh septembra je bila skupna proizvodnja dosežena 102.748,4 tone in je za dobrih pet odstotkov nižja od družbenega plana, oziroma za dobre štiri odstotke od nekoliko manjšega operativnega programa.

Za prodajo so v proizvodnih temeljnih organizacijah v tem času izdelali 22.167,4 tone izdelkov, kar je 21 % manj, kot je predvideval družbeni plan, oziroma 13,7 % manj, kot je idealno predvideno z nekoliko nižjim operativnim programom.

OBČINSKI KOMITE O URESNIČEVANJU PLANA OBČINE IN DOLGOROČNEGA PROGRAMA EKONOMSKE STABILIZACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

čno število zaposlenih v prvih šestih mesecih v negospodarstvu celo višje od lanskega istega obdobja, kar je prav tako v nasprotju s planom.

4. Investicije v osnovna sredstva, ki obsegajo, le 10,6 % družbenega proizvoda in le 38 % obvezne amortizacije, so prenizke, čeprav je eden od osnovnih razlogov ta, da železarna Jesenice hrani sredstva za izgradnjo nove jeklarne. Ne glede na to pa investicijska vlaganja tudi izven železarne niso takšna, kot so planirana, kar je ena od najpomembnejših ovir za prestrukturiranje jeseniškega gospodarstva. Prav tako investicije, ki so v teku, niso takšne, ki imajo prioriteto (izvozno usmerjene, energija, nadomestilo uvoza, kmetijstvo), tako, da v strukturi financiranja raste delež lastnih sredstev, pada pa delež bančnih kreditov.

Kljub tako pomembnim odstopanjem pa so finančni rezultati gospodarstva precej dobri, verdar ti rezultati temeljijo predvsem na višjih cenah izdelkov in storitev OZD jeseniškega gospodarstva.

Tako je družbeni proizvod v prvem polletju v primerjavi s prvim polletjem 1982 porasel za 36 %, dohodek za 35 %, čisti dohodek za 33 %. Pozitivno je zlasti dejstvo, da so porabljena sredstva naraščala počasneje od celotnega prihodka, kar je prispevalo k višjemu dohodku gospodarstva. Prav tako so bile vse oblike porabe v začrtanih okvirih in v okvirih ustvarjenega dohodka, čeprav je v prvem polletju devet TOZD poslovalo z izgubo. Ugotovljena izguba je 220 milijonov dinarjev, ocenjujemo pa, da izgub ob koncu leta ne bo, oziroma bodo minimalne.

Zaradi višje stopnje inflacije od načrtovane pa so realni padci vseh oblik porabe (osebne, skupne in splošne) večji od planiranih. Kljub temu, da bodo finančni rezultati gospodarstva ob koncu leta enako dobri ali boljši kot v prvem polletju, pa ocenjujemo, da bistvenega povečanja realne ravni porab od trenutnega stanja ne bo možno doseči, zlasti zaradi znanih omejitev po zveznem zakonu, ki dovoljuje nominalno rast skupne porabe le za 13 % in splošne porabe za 11 %, v primerjavi z letom 1982. Nujna posledica takih omejitev mora biti iskanje notranjih rezerv, ker bomo drugače le s krčenjem in selekcijo programov skupne in splošne porabe lahko pokrili vse materialne stroške in osebne dohodke zaposlenih v negospodarstvu.

Gospodarstvo verjetno do konca leta ne bo realiziralo načrtovanih nalog na področjih, kjer se v prvem polletju najbolj odstopa (mednarodna menjava, zaposlovanje, investicije, fizični obseg poslovanja), storiti pa je potrebno vse, da se planu približamo.

URESNIČEVANJE PROGRAMA EKONOMSKE STABILIZACIJE

Tako se postavlja vprašanje, ali in kaj smo ter kaj bomo storili v posameznih okoliščinah, da bo naš razvoj tekel v smeri dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije:

— V OZD materialne proizvodnje doslej nismo storili dovolj, da bi povečali konvertibilni izvoz in nadomestili uvoz z domačimi materiali in znanjem ter da bi pravilno usmerili investicijsko dejavnost v prednostne, predvsem izvozne programe. To ugotovitev potrjujejo dosedanja rezultati in stanje na področju investicij, kakor tudi dejstvo, da praktično nimamo novih izvoznikov, kljub temu, da so s politiko realnega tečaja dinarja že zagotovljeni pogoji za ekonomsko motiviranost za izvoz in destimulacijo izvoza.

— Na vseh področjih zaostajamo pri samoupravnem združevanju in povezovanju, ki je eno od osnovnih zakonitosti sodobne proizvodnje in procesov tudi v svetu. Zaradi tega se tudi ni bistveno izboljšala oskrbljenost TOZD s surovinami in reprodukcijskimi materiali, kar ne omogoča boljše izkoriščenosti proizvodnih kapacitet in povečanje fizičnega obsega proizvodnje.

— Kljub temu, da nezaposlenost ni pereč problem, smo premalo storili za odpiranje novih delovnih mest, saj se število zaposlenih znižuje, število prebivalcev pa raste. To pomeni nižji odstotek aktivnega prebivalstva, kar prinaša s seboj tudi problem financiranja družbenih dejavnosti oziroma ohranjanje dosežene ravnice.

Zato bi morali nujno z večjim izkoriščanjem obstoječih kapacitet (večizmensko delo itd.) ter dodatno z

novimi investicijami zagotavljati nova delovna mesta.

— V praksi še vedno nismo v celoti uspeli postaviti ločnice med samoupravljanjem in vodenjem, saj je za dosego samoupravnih dogovorjenih nalog in ciljev (planov) nujno potrebno vodenje in organizacija, seveda z učinkovito kontrolo in nadzorom vseh samoupravnih organov.

— Premajhno pozornost smo namenili tudi planiranju, katerega osnova bi morala biti potrebna višina dohodka v zaostrenih pogojih gospodarjenja, ki nujno vodi k selektivnemu pristopu do proizvodnih programov in tudi drugih ukrepov za dosego planiranega dohodka, ki je osnova vseh porab.

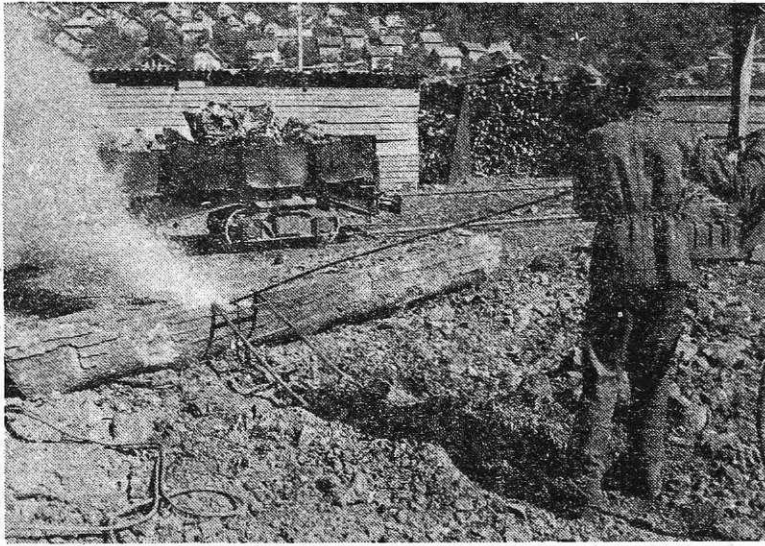
V vseh okoliščinah, tako v materialni kot nematerialni proizvodnji, pa so še vedno velike pomanjkljivosti v organizaciji dela, kadrovske politiki, v sistemu nagrajevanja po delu, ki v

premajhni meri spodbuja racionalizacijo poslovanja, saj samo s pozivi k varčevanju ne bomo dosegli pomembnih premikov.

Na osnovi podatkov in ocen je naloga komunistov v občini, posebno pa članov komiteja, da konkretno ocenimo delovanje komunistov v samoupravnih organih.

Oceniti moramo, ali smo izkoristili res vse možnosti za povečanje in ohranjanje proizvodnje, predvsem tiste, ki je usmerjena v izvoz. Ali izhajamo iz realnih razmer in ali ustvarjamo pogoje za izpeljavo odgovornosti.

Na podlagi teh ocen pa moramo začeti z akcijo, ki bo zagotovila izvajanje nalog iz programa ekonomske stabilizacije ter idejnopolično usposobljenost komunistov za uresničevanje ključnih nalog zveze komunistov.

Rezanje »svin« na nasipu (foto I. Kučina)

IZVOZ NI SAMO TRENUTNA POTREBA, TEMVEČ PERSPEKTIVNA NUJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

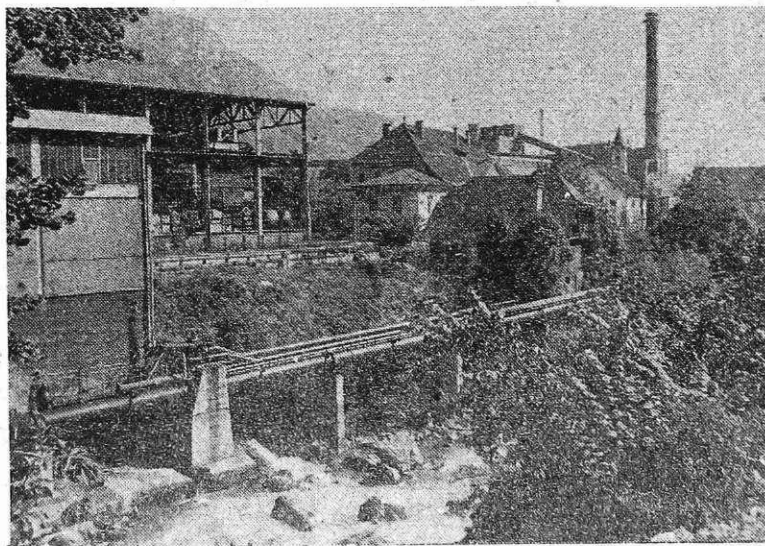
organizirati in povezati, da bi že v septembru, kljub težavam na področju oskrbe s surovinami in polproizvodi, postavljene cilje dosegli. K že omenjenim težavam se pridružujejo tudi težave s prevozi, ker ni vedno na voljo ustreznih vagonov za tržišča, kamor je material namenjen, kljub dodatnim razgovorom z železnico, ki ima sicer razumevanje, vendar se tudi sama spopriema s številnimi težavami (zastarelost prevoznih kapacitet, pomanjkanje sredstev, povečan jesenski pritisk na prevozne kapacitete).

V septembru smo v Železarni predvideli okrog 6.000 ton skupnega izvoza v skupni vrednosti 3,1 milijona dolarjev. Do vključno 26. septembra pa je bilo za izvoz odpremljeno 4.505 ton, kar pomeni 73 % planiranih obvez za ta mesec. Pri tem je treba povedati, da so nekatere temeljne organizacije svoje izvozne obveze v celoti že izpolnile, druge pa se še bo-

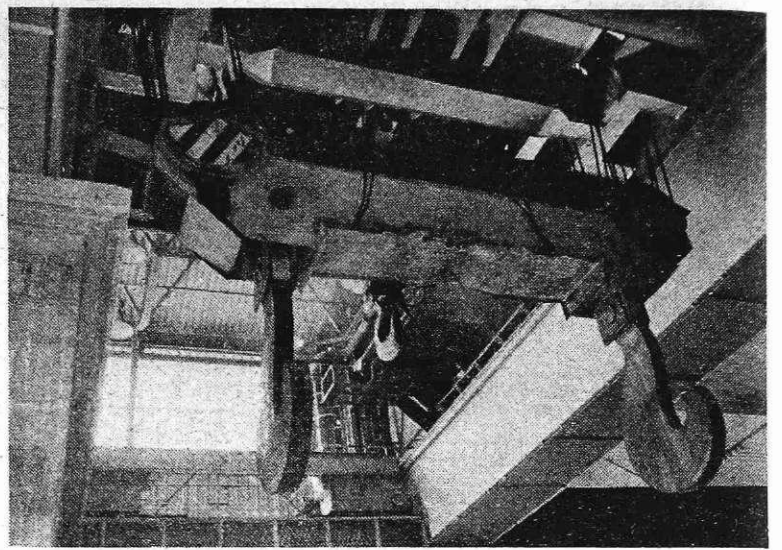
rijo z različnimi težavami, kot na primer TOZD Hladna valjarna Bela, kjer nimajo zadosti ustreznega polproizvoda in, kot že omenjeno, ustreznih vagonov za odpremo.

Izvoz je v naši železarni postal sestavni del ekonomske oziroma poslovne politike, zato je razumljivo, da iščemo najbolj optimalne izdelke za izvoz, ne samo za danes, temveč predvsem za dolgoročno usmeritev. Takšne izdelke, v katerih je čim več naše lastne tehnologije in znanja in ki jih je zunanji trg tudi že priznal. Na kratko — usmeritev v izvoz čim kvalitetnejših izdelkov z višjo ceno.

V službah, ki skrbijo in spremljajo izvoz, menijo, da, če bo delo potekalo po programu, bi glede na pripravljen material v skladiščih in na tistega, ki je v končni fazi izdelave, v letošnjem letu lahko dosegli planirane cilje izvoza. To pa zahteva tudi zelo usklajeno in povezano delo vseh izvoznih, pa tudi predhodnih temeljnih organizacij.

Stara Sava (foto I. Kučina)

Montaža 1250/400/KN žerjava v jeklarni (foto I. Kučina)

IZPOLNJEVANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI IN PROBLEMI PROIZVODNJE

V četrtek, 22. septembra, je bila skupna seja predsednikov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, članov izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne in predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarne. Obravnavali so poročilo o izpolnjevanju planskih obveznosti in sindikalno aktivnost.

Poročilo o izpolnjevanju planskih obveznosti je podal Božo Bartelj, podpredsednik poslovnega odbora Železarne. Razložil je poslovne in finančne rezultate. Do avgusta je bil zaostanek v skupni proizvodnji okrog 30.000 ton, kar pomeni, da je letošnje odstopanje od plana manjše, kot je bilo v lanskem obdobju. Zaostanek v skupni proizvodnji je nastal zaradi težav v proizvodnji, zaradi okvare na blumiungu in štelku. Prisotne so bile tudi težave s kompletiranjem programov in zato nismo izpolnili vseh obvez do naših kupecv.

Da bi bolje izkoristili naše kapacitete, so predelali 24.000 ton tujega materiala, kar je precej nad planom. Težave pri teh predelavah pa so nastale zaradi zelo natančno določenih rokov in nenatanko opredeljenih zahtev koristnikov naših uslug.

Asortiment proizvodnje je boljši, ker so se popravili proizvodni rezultati. Finančni rezultat pa bi lahko bil še boljši, saj možnosti za izboljšanje asortimenta še obstajajo.

V osmih mesecih letošnjega leta smo dosegli 90 odstotkov načrtovanega skupnega prihodka, kar je za 36 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Dosegli smo tudi pomembno strukturno spremembo proizvodnje, saj smo pri 85 odstotnem izpolnjevanju plana proizvodnje dosegli 90 odstotkov planiranega dohodka.

V poslovnem rezultatu za to obdobje izstopajo stroški, saj so rasli hitreje kot prihodek. Ustvarili smo okrog 100 odstotkov planiranega dohodka, pa tudi čisti dohodek je izpolnjen s 102. odstotkom. Rezultate poslovanja smo sicer res izboljšali, vendar doseženi dohodek ne kaže, ali je tudi optimalen.

Cisti dohodek je za 30 odstotkov večji kot lani in imamo še 3 milijarde 800 milijonov dinarjev izgube. Oblikovani so vsi skladi, saj smo v osmih mesecih prigrisposodarili 160 milijonov dinarjev čistega dohodka, po plačani in fakturirani realizaciji pa je rezultat celo nekoliko boljši.

Če povzamemo, lahko rečemo, da smo se planu skupne proizvodnje približali, za gotovo proizvodnjo zaostajamo za 15 odstotkov, plan poslovanja smo izpolnili 90 odstotno, plan dohodka pa smo v celoti dosegli.

Do konca leta nas čaka še nekaj nalog in problemov, ki jih bomo morali rešiti. Močno so se povečale medfazne zaloge, nerazumljivo visoka pa je tudi odsotnost z dela, ki narašča v vseh temeljnih organizacijah. Vzroke za tako veliko odsotnost ne moremo pojasniti, saj je bila odsotnost povsod zelo velika, tudi do 30 odstotkov. V avgustu je bil odsoten vsak tretji delavec.

Do konca leta bo TOZD Jeklarne s ferolegurami oskrbljena v enakem obsegu, kot je bila do sedaj. Oskrba z električno energijo verjetno ne bo slabša, vendar so občasne redukcije še možne. Stanje okrog oskrbe s polizdelki se bo izboljšalo, ker se bo začela izpolnjevati pogodba s Češko slovaško.

Izvoz smo v osmih mesecih izpolnili 78 odstotno, kar je slaba podlaga za uvoz materiala, ki ga nujno potrebujemo za svoje delo. Do konca leta naj bi v temeljnih organizacijah izvedli javno razpravo o planskih obveznostih, ker menimo, da je potrebno razmisлити o tem, kaj in koliko bomo planirali za prihodnje leto.

V prvih osmih mesecih smo se soočali še s težavami, ki so nastale zaradi slabe prodaje naših izdelkov na domačem in tujem tržišču in smo

morali nekatere naše izdelke prodajati po nižji prodajni ceni, poleg omenjenega pa nismo uspeli izpolniti niti tistih naročil, ki smo jih imeli.

V razpravi so se udeleženci pogovarjali o bolezenski odsotnosti in ostali kadrovske problematiki. Ugotovili so, da bi bila potrebna poglobljena analiza o tem, kdo največ boluje in zakaj. V analizi bi morali biti tudi podatki o socialnih, zdravstvenih in družinskih razmerah tistih delavcev, ki največ bolujejo. Poleg tega pa bi bili za boljše orientacijo potrebni tudi primerjalni podatki o tem, kakšna je bolezenska odsotnost v sorodnih panogah gospodarstva v Sloveniji, Jugoslaviji in v svetu. Bistveno pri bolezenskih izostankih namreč je, kdo boluje in ne samo, koliko časa. Vedeti je torej treba, ali bolujejo delavci na ključnih delovnih mestih, in so zato tako rekoč nepogrešljivi, ali ne.

Ker je bilo o kadrih in kadrovske problematiki še veliko izrečenega, so se udeleženci seje dogovorili, da se bodo o kadrovske problemih pogovarjali na eni od naslednjih sej. Ker je z izpolnjevanjem planskih obveznosti povezano tudi pravilno vrednotenje dela in nagrajevanja za boljšo proizvodnjo, bodo tudi tej problematiki namenili posebno sejo.

Ob koncu seje so se seznanili s predlogom strokovne službe, ki je na podlagi finančnih rezultatov Železarne zaradi povečanih življenjskih stroškov predlagala enkratno izplačilo akontacije osebnega dohodka. Akontacija v poprečni višini 3000 dinarjev naj bi izplačali ob koncu tretjega četrtrletja.

Sekretar koordinacijskega sveta ZSMS Železarne je opozoril na izredno nizke osebne dohodke tekačev, saj včasih ne dosegajo niti najnižje predpisane meje za izplačilo osebnih dohodkov (9000 dinarjev). Pregledati bo treba, kakšne so možnosti za povečanje njihovega osebnega dohodka, pa tudi razmerje med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki ni več v skladu z našimi samoupravnimi splošnimi akti in družbenimi dogovori.

Lilijana Kos

Železarski globus

JAPONSKA

Japonsko podjetje Mitsubishi Heavy Industries Ltd. je razvilo nov proizvodni postopek za izdelavo jekla na osnovi jeklenega odpadka, ki ga najprej talijo v neke vrste kupolne peči s koksom, ga nato žilavijo z vpihavanjem kisika in končno odlijejo na napravi za kontinuirno vlivanje. Prve poskuse s to napravo so že izvedli v neki japonski železarni. Pričakujejo, da bodo s to napravo izdelovali jeklo s proizvodnimi stroški, ki bodo za okoli 20 % nižji kot pri obločni električni peči.

INDIJA

Sovjetska zveza je v letošnjem maju odobrila indijski vladi 140 milijonov dolarjev posojila za gradnjo železarne Vishakhapatnam za obdobje 20 let in z 2,5 % obrestmi. Namenjen je za izgradnjo druge faze te železarne. Za gradnjo prve faze, ki bo pričela obratovati leta 1986 z letno proizvodnjo 1,1 milijona ton surovega jekla, je Sovjetska zveza že odobrila posojilo 250 milijonov dolarjev. Do sedaj je indijska vlada investirala v projekt te železarne okoli 450 milijonov dolarjev.

OD 1. DO 3. OKTOBRA 1943 JE V OSVOBOJENEM KOČEVJU ZASEDAL PRVI ZBOR ODPOSILANCEV SLOVENSKEGA NARODA, NA KATEREM SO BILI POLOŽENI TEMELJI SLOVENSKE DRŽAVNOSTI.

Vodstvo osvobodilnega gibanja v Sloveniji je že poleti 1943, še zlasti po padcu fašizma v Italiji in novem poletu narodnoosvobodilnega gibanja ter ob nekaterih pomembnih uspehih NOV in POS, začelo pripravljati širši zbor predstavnikov slovenskega naroda, »zbor svobode«, »slovenski profitašistični svet« in »parlament«. Delegate, oziroma odposilance za to pomembno telo narodnoosvobodilne borbe in revolucije, naj bi praviloma svobodno in demokratično izvolili v krajevnih organizacijah osvobodilne fronte in druge. Jeseni 1943. leta je ugoden razvoj dogodkov doma in v svetu omogočal sklic takšnega zbora in izvršni odbor OF je 11. in 12. septembra 1943 ponovno razpravljal o tem in sklenil za zbor razpisati volitve.

Med prvimi odloki, ki jih je izdal IOOF, je bil tudi razglas o razpisu volitev za zbor odposilancev slovenskega naroda. Volilna območja so bila terenski odbori OF, podjetja in ustanove ter bataljoni NOV in POS. Na teh območjih naj bi na vsakih 500 prebivalcev izvolili na splošnih in neposrednih volitvah enega, v bataljonu pa dva odposlanca. Volitve so bile od 20. do 25. septembra 1943, in sicer so javno volili moški in ženske, ki so dopolnili 17 let. Kakšne ljudi naj izvolijo, je IOOF sporočil svojim organizacijam že 12. septembra 1943. O tem je pisal tudi Boris Kidrič v posebni številki »Slovenskega poročevalca« v članku »Koga naj volimo?«, ki je izšel sredi septembra 1943 in je bil posvečen volitvam v zbor odposilancev.

ZASTOPAN VES SLOVENSKE NAROD

Neposredno, v skladu z določbami izvršnega odbora OF, so na terenu in v vojski izvolili okrog 572 odposilancev, posredno pa izvolili in delegirali še okrog 78 odposilancev. Na neosvobojenih območjih, kjer ni bilo mogoče izvesti volitev, so odposilance izbirali tudi pokrajinski, okrožni in drugi odbori OF. Z izvoljenimi odposilanci in delegati, ki so prišli v manjšem številu tudi iz še okupiranih predelov, iz Ljubljane, Gorenjske, Štajerske in Koroške, je bil na kočevskem zboru zastopan ves slovenski narod.

Zbora so se udeležili: delegacija AVNOJ s predsednikom dr. Ivanom Ribarjem, delegacija vrhovnega štaba NOV in POJ, predstavnik CK KPJ, predstavnik GS NOV in PO ter ZAVNO - Hrvaške, delegacija glavnega štaba NOV in POS, šef britanske vojne misije za Slovenijo kanadski major William Jones, delegacija slovenske protifašistične ženske zveze in mladine, delegacije osvobo-

dilnih organizacij iz vseh osvobojenih in neosvobojenih slovenskih pokrajin in delegacije organov in oblasti, s katerimi je bilo slovensko osvobodilno gibanje neposredno povezano. Nad odrom je še danes v domu Jožeta Šeška (bivši sokolski dom) v Kočevju zgodovinski zapis gesla, ki ga je preroško zapisal naš največji pisatelj Ivan Cankar: »NAROD SI BO PISAL SODBO SAM!«

Zborovanje je začel predsednik IOOF Josip Vidmar z govorom, v katerem je na kratko orisal značilnost, pomen in naloge kočevskega zbora. Prebral je odlok IOOF o zasedanju zbora odposilancev slovenskega naroda, ki je zasedanje razglasil za odprto, določil njegove naloge in predvidel tudi njegov dnevni red. Po razvitu slovenske narodne zastave, petju slovenske himne, izvolitvi častnega in delovnega predsedstva ter pozdravnih govorih gostov in zastopnikov organizacij, so na koncu prve, slavnostne seje z velikim navdušenjem poslali pozdravne brzojavke tih velikih zaveznikov držav, tovariš Titu, AVNOJ, ZAVNOH, junaški in neuklonljivi Ljubljani ter Slovencem v neosvobojeni Sloveniji.

Druga delovna seja se je začela naslednjega dne ob 21. uri. Ko so odposilanci burno pozdravili prihod odposilancev Primorske in Štajerske in ko so predstavniki Primorske, Štajerske, Gorenjske in Ljubljane pozdravili zbor, sta bila na dnevnem redu referata članov IOOF in CK KPS Borisa Kidriča in Edvarda Kardelja ter razprava o njihovih referatih. Boris Kidrič je govoril o vzroku razpada stare Jugoslavije, o ustanovitvi in razvoju OF ter vloži KPS in delavskega razreda v osvobodilni vojni. Edvard Kardelj je označil bistveno vsebino NOB slovenskega naroda, program OF in razložil politične razmere v svetu. V razpravi o obeh referatih je sodelovalo 31 odposilancev.

Tretja delovna seja se je začela 3. oktobra ob 21. uri. Na njej sta člana IOOF Zoran Polič in dr. Marjan Breclj prebrala svoja referata. Zoran Polič je govoril o graditvi ljudske oblasti v Sloveniji, dr. Marjan Breclj pa je obravnaval gospodarstvo, finance in prehrano. V razpravi o referatih je sodelovalo 13 odposilancev.

Zbor je za tem izbral 120-članski plenum OF kot vodstvo in vrhovni organ ljudske oblasti slovenskega naroda (SNOO), izvršni odbor OF, oziroma predsedstvo SNOO in 42-člansko delegacijo v AVNOJ.

Ob koncu zasedanja so odposilanci sprejeli proglaš, v katerem so povedali tudi naslednje: »Kot prvi svobodno izvoljeni odposilanci, izbrani sredi najhujšega boja za narodni obstanek, izpovedujemo v imenu vsega borečega se ljudstva, da je slovenski narod danes končno veljavno stopil v krog suverenih narodov.«

Za proglasom so odposilanci sprejeli še resolucijo, ki jo je prebral Boris Kidrič. Zborovanje sta 4. oktobra ob 3. uri zjutraj zaključila s svojima pozdravnima govoroma dr. Ivan Ribar in Josip Vidmar.

ZGODOVINSKI POMEN

Zbor odposilancev slovenskega naroda je bil izrednega zgodovinskega pomena, njegov pomen pa je predvsem v naslednjem:

— Da je zbor odposilancev slovenskega naroda zapisan v slovenski narodni zgodovini kot prvi zbor z demokratično izvoljenimi predstavniki ljudstva vseh pokrajin, kjer prebivajo Slovenci.

— Da so demokratično izvoljeni odposilanci slovenskega naroda na tem zboru izrekli enodušno voljo slo-

venskega naroda, da prenese vse napore in žrtve v borbi za osvoboditev in združitev vseh slovenskih pokrajin za novo, demokratično in močno Jugoslavijo ter za srečno bodočnost slovenskih ljudskih množic.

POMEMBNI SKLEPI ZBORA SO BILI:

— Kočevski zbor odposilancev je izrekel soglasno zaupnico in priznanje IOOF in potrdil njegovo dotedanje delo pri vodenju in ukrepih odpora proti okupatorjem in v boju za osvoboditev. Potrdil je, da je OF edini in zakoniti predstavnik slovenskega naroda in edina oblast na slovenskem ozemlju. Zbor je sprejel sklep o splošni mobilizaciji vseh ljudskih sil in gmotnih sredstev za še učinkovitejši odpor proti okupatorju in boj do končne osvoboditve domovine. Zbor je obsodil domače odpadnike (belo in plavo gardo) in izdajalce ter sprejel sklep, da morajo odgovarjati pred ljudskim sodiščem in da jih slovenska ljudska oblast mora neusmiljeno iztrebiti.

— Da je NOV Jugoslavije, ki ji poveljuje preizkušen komandant in voditelj jugoslovanskih narodov, tovariš Tito, edina narodna vojska v Jugoslaviji in kot taka ljudski tvorec nove, demokratične in močne Jugoslavije. Zbor je izbral plenum OF in IOOF ter slovensko zastopstvo v AVNOJ. Zbor je izrazil globoko ljubezen, ki jo gojijo slovenske narodne množice do vrhovnega komandanta naše vojske in voditelja jugoslovanskih narodov — tovariša Tita.

ZNAČILNOST ZBORA PA JE BILA:

— da je bil vsenaroden, edinstven in kot tak zgodovinsko zelo pomemben,

— da so bili na njem udeleženci iz vseh slovenskih pokrajin — Primorske, Koroške, Štajerske, Gorenjske, Dolenjske in Bele krajine;

— da je zasedal v Kočevju, ki je bilo dolgih 600 let nemški otok sredi slovenstva,

— da doslej še niso bili zbrani tako številni predstavniki vseh slovenskih pokrajin na takem svobodnem in politično pomembnem zboru, ki je imel hkrati zakonodajen in državotvoren značaj,

— da je zbor zasedal v času, ko je še trajala svetovna vojna vihra v vsej zasluženi Evropi,

— da je bil zbor demokratičen, je razvidno iz tega, da so bili vsi predstavniki izvoljeni demokratično in s tajnim glasovanjem. Volilno pravico — aktivno in pasivno — so imeli vsi od 17. leta starosti dalje, tako tudi žene in borci v partizanskih enotah.

Na kočevskem zboru so bili položeni temelji slovenske državnosti. Na zboru so se odprla srca zatirane slovenskega ljudstva in postavili temelji današnje socialistične družbene skupnosti, enakopravnosti narodov in narodnosti, miru in sožitja med vsemi ljudstvi sveta. Borba naših narodov in rezultati te borbe so postali svetilnik tudi drugim zatiranim in nesvobodnim narodom, navdih naše neuvrženosti in sodelovanja z vsemi narodi v prizadevanju za kulturni in tehnični napredek človeštva.

Kočevski zbor je bil za vse prebivalce Slovenije tako pomemben, kot je bilo pomembno zasedanje AVNOJ za vse narode Jugoslavije. Zbor odposilancev v Kočevju je bil pred štiridesetimi leti slovenska posebnost, saj se pri nobenem drugem narodu sredi okupirane Evrope ni zbralo tako število demokratično izvoljenih zastopnikov delovnega ljudstva in odločalo o svoji usodi. Na kočevskem zboru je prek svojih odposilancev prvič v svoji zgodovini spregovoril resnično slovenski narod sam.

S. Nikolič

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 3. DO 10. OKTOBRA

3. oktobra, Zdravko ČRV, vodja investicijskega razvoja, Jesenice, Cesta 1. maja 32, tel. doma 2660.

4. oktobra, Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

5. oktobra, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b.

6. oktobra, Vito GRIČAR, vodja TOZD Valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.

7. oktobra, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kežarjeva 38, tel. št. 82-118.

8. oktobra, Gregor HUDRIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Jesenice, Svetinova 8/b.

9. oktobra, Sašo MANDELJC, vodja TOZD Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, št. tel. 82-054.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoje vtise vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 3. 10.	JANEZ FALETIČ	IGOR MEŽEK
TOREK — 4. 10.	RADO LEGAT	BOŽIDAR ČERNE
SREDA — 5. 10.	STANE ERŽEN	VOJKO MENCINGER
ČETREK — 6. 10.	PAVEL ŽMITEK	STANE MENCINGER
PETEK — 7. 10.	KLAVDIJ MLEKUŽ	MARJAN PINTAR
SOBOTA — 8. 10.	DUŠAN ŠMID	FRANC ARNEŽ
NEDELJA — 9. 10.	MIROSLAV ZUPAN	IGOR LOGAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 3. do 8. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 8. oktobra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

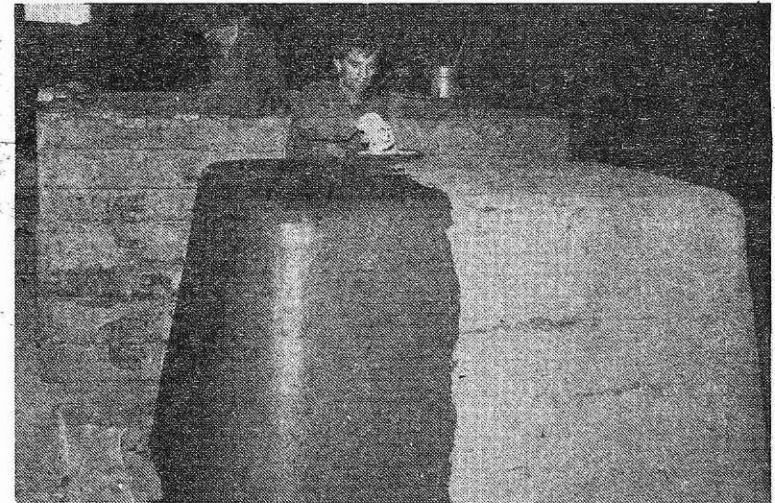
ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražisar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZA BORCE: vsak dan od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V soboto, 8. oktobra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Modeliranje kalupov v sivi livarni (foto I. Kučina)

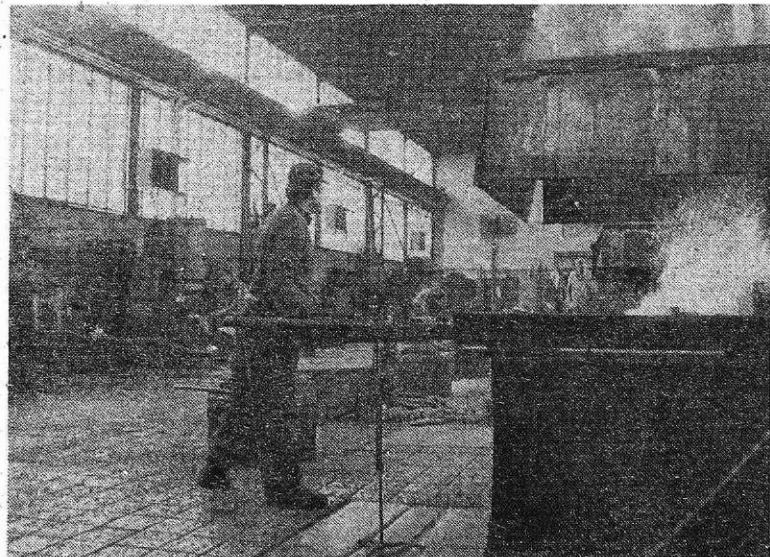
Železarski globus

ZIMBABVE

Železarska družba v tej afriški državi Zimbabve Iron and Steel Co. (Zisco) namerava povečati proizvodnjo v svoji železarni Redcliff. V ta namen je bila sklenjena v decembru leta 1982 kooperacijska pogodba med vlado Zimbabve z avstrijsko železarsko družbo VÖEST-Alpine. Na podlagi te pogodbe so pričeli pripravljati program za povečanje proizvodnje v tej železarni na milijon ton surovega jekla letno. Na začetku sodelovanja so prevzeli vodilne tehnične položaje avstrijski strokovnjaki. Na podlagi te pogodbe bodo Avstrijci izdelali studijo o možnostih za povečanje proizvodnje. Poleg tega je treba analizirati in izdelati potrebne investicijske projekte. K temu je treba pristeti še srednje in dolgoročne programe za šolanje potrebnega kadra. Nadalje je predvideno tudi reševanje obratno ekonomskih in organizacijskih problemov.

BELGIJA

Brez državne pomoči bi največja belgijska železarska družba Cocke-rill-Sambre lahko že pred časom šla v stečaj. Že od leta 1977 ima poslovno izgubo v skupni vsoti 47,8 milijard belgijskih frankov. Njena glavna slabost je veliko nesorazmerje med proizvodno zmogljivostjo in možnostjo prodaje. Zaradi pomanjkanja naročil je proizvodnja precej nižja kot normalno, medtem ko je na tržišču pri prodaji velika konkurenca. Brez sistema kvot, ki ga imajo države Evropske gospodarske skupnosti za zaščito svoje industrije in državne pomoči, bi ta družba že nekaj let ne obstajala več.

V kovačnici Železarne (foto I. Kučina)

JUBILANTI 50-LETNIKI

V oktobru bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji sodelavci: FRANC KOŠIR, Strojne delavnice — 2. oktobra; MARJETA URBANEC, DS KOFI-FRS — 2. oktobra; HILMIJA KOVAČ, Plavž — 5. oktobra; FRANC PETERNEL, Remontne delavnice — 7. oktobra; LJUDMILA OBLAK, Transport — 7. oktobra; BEHIJA MULALIČ, Elektrode — 10. oktobra; DIMITRIJE ANDREJEVIČ, Žičarna — 12. oktobra; AMDIJA AMEDOSKI, Vzdrževanje — 14. oktobra; ŠTEFAN KEREK, Jeklarna — 14. oktobra; HASNIJA CRNOVIČ, Valjarna bluming-štekel — 15. oktobra; VLADIMIR KERŠTAJN, Hladna valjarna Jesenice — 17. oktobra; MILE DUBAIČ, Valjarna žice — 18. oktobra; FRANC ŽBUL, Vzdrževanje — 19. oktobra; JOLANDA GRCE, DS KOFI — FRS — 19. oktobra; CVETKO BREMEC, Žičarna — 21. oktobra; ANTON KASTELIC, Profilarna — 24. oktobra in STANE BENČINA, Strojne delavnice — 29. oktobra.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

ČLANOM ZIT JESENICE

Vse člane ZIT obveščamo, da DVT Jesenice organizira strokovno ekskurzijo v LIV Postojna z ogledom Škocjanskih jam in kobilarne v Lipici. Odhod avtobusa bo 8. oktobra ob 7. uri z Jesenic. Soudeležba članov je 500 dinarjev. Prijave sprejema tov. Žniderčič, tel. 2677.

IO DVT Jesenice

OGLED RAZSTAVE »SODOBNA ELEKTRONIKA«

Obveščamo vse člane ZIT, da elektrotehniško društvo po sklepu UO ZIT organizira v četrtek, 6. oktobra, ogled razstave »SODOBNA ELEKTRONIKA« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Odhod bo ob 12. uri s parkirnega prostora pred Železarno.

Udeleženci ekskurzije plačajo ob prijavi 150 din.

Prijave sprejema do 4. oktobra, oziroma do polne zasedbe avtobusa, tov. Rekar, tel. 2058.

PREMIJE V SKUPNIH SLUŽBAH — ODGOVOR NA VPRAŠANJE DS TOZD HV BELA

Najprej moramo opredeliti, da uveljavljen sistem dodatnega stimuliranja v skupnih službah nima značaja premije, ampak je stimulacija za ustvarjanje pogojev, da bi v vseh temeljnih organizacijah bili doseženi čimboljši rezultati glede na postavljen operativni plan. Drugi del stimulacije se nanaša na zmanjševanje obremenitev temeljnih organizacij s sredstvi, ki jih namenjajo za svobodno menjavo dela s skupnimi službami.

Stimulacija se izplačuje v odstotku na povprečno vrednotenje dela vsakega posameznika za čas učinkovitega dela v mesecu. To obliko stimuliranja ne moremo pojmovati kot premijo, ker ni izražena v dinarjih za določen dosežek.

Prav razlika med premijsko v temeljnih organizacijah in stimulacijsko obliko v skupnih službah je glavni vir neskladja in kritik sedaj veljavnega sistema. Stimulacijska oblika predpostavlja, da delavec, ki opravi zahtevnejša in odgovornejša dela, tudi več prispeva k ustvarjanju pogojev za doseg boljših proizvodnih in poslovnih rezultatov, zato mora ustrezno vrednotenje svojega dela prejeti plačilo tudi za nadpovprečne rezultate. Čeprav menimo, da je ta način nagrajevanja nadpovprečnih rezultatov primeren za delovne skupnosti, smo podali zahtevo vsem vodjem sektorjev in delovnih skupnosti, da za področje svojega delokroga odgovornosti pripravijo predlog višine deleža premije in vpliv delavca na rezultate temeljnih organizacij. Na osnovi teh podatkov bi po istem principu kot v temeljnih organizacijah oblikovali premijski sistem, s tem, da v skupnih službah ni delavcev, ki bi neposredno proizvajali izdelke, zato premije v višini 100 % ni. Nov sistem še ni uveljavljen, ker vsi sektorji še niso oblikovali predloga.

V sedaj veljavnem sistemu stimuliranja nadpovprečnih rezultatov v skupnih službah je osnova doseganje operativnega plana po področjih proizvodnje. Delavci različnih oddelkov v skupnih službah so vezani na

rezultate temeljnih organizacij glede na obseg dela. Primer:

Energetsko gospodarstvo se prvenstveno ukvarja s problemi energije v talilnicah in vročih valjarnah. Poraba energije v predelavi je bistveno manjša, zato ji posvečajo manjšo pozornost.

Višina stimulacije za te delavce je odvisna od doseganja operativnega plana v talilnicah z vplivom 40 %, rezultat vročih valjarn vpliva s 40 % in predelave z 20 %.

Oddelek nabave vpliva s svojo dejavnostjo predvsem na proizvodni rezultat talilnic, obseg dela za valjarne in predelavo pa je manjši. Odvisnost stimulacije od doseganja operativnega plana je sledeča: 50 % talilnice, 30 % valjarne, 20 % predelava.

Doseganje tako dobljenega operativnega plana po področjih se za oddelek vrednoti po lestvici, ki gre v pozitivno in negativno smer. 94 % OPP je 0 % stimulacije. Vsak odstotek nad 94 % pomeni 3 % stimulacije, vsak odstotek pod 94 % pa 1 % nižjo učinkovitost.

Tudi stimulacija za zmanjšanje obsega učinkovitega delovnega časa gre v pozitivno in negativno smer. To je imelo za posledico, da je v proizvodno ugodnih zimskih mesecih stimulacija iz operativnega plana bila zmanjšana zaradi velikega obsega plačanega učinkovitega časa v skupnih službah. V poletnih mesecih se delo opravlja z bistveno manjšim številom delavcev, zato je stimulacija pozitivna. Stimulacija dolgoročno vzpodbuja racionalizacijo dela in zmanjševanje števila zaposlenih v skupnih službah.

Enak sistem kot v skupnih službah je uveljavljen tudi v TOZD Družbena prehrana.

S sistemom stimuliranja nadpovprečnih rezultatov je v skupnih službah in TOZD Družbena prehrana v povprečju osmih mesecev dosežena stimulacija 992 din na delavca, povprečna premija na ravni Železarn pa je bila 1.500 din. Ti podatki kažejo, da je bila stimulacija v službah (skupaj z Družbeno prehrano) le 66 % povprečne premije po temeljnih organizacijah. Če k temu podatku prištejemo še dodatne kriterije (stimulacija za izvoz, strukturo proizvodnje, skrajšanje remontov), ki jih v delovnih skupnostih ni, je delež stimulacije v službah le 61,4 % vseh dodatnih kriterijev (vključno s premijo).

Razmeroma skromna višina stimulacije v skupnih službah je pogojena z modelom, ki zahteva, da je v vseh (ali vsaj veliki večini) temeljnih organizacij dosežen dober proizvodni rezultat. Te pogoje pa je v današnjih razmerah zelo težko zagotoviti. Čeprav pri zagotavljanju pogojev za nemoteno delo temeljnih organizacij naletijo službe na objektivno nepremagljive ovire, so s stimulacijo v polnosti prevzele riziko nižjega osebnega dohodka, če skupen proizvodni rezultat Železarn ni dovolj dober. Le dva meseca letošnjega leta smo plansko obveznost v proizvodnji presegli in samo v teh dveh mesecih se je stimulacija v službah približala izplačanemu vrednostim osebnega dohodka po dodatnih kriterijih v temeljnih organizacijah.

Skupnim službam mora biti tudi v bodoče cilj doseganje čimboljšega rezultata vseh temeljnih organizacij skupaj. Vzpodbujanje tega cilja bo vseboval tudi prilagojen model. Najpomembnejši popravek modela bo v tem, da bo iz oblike stimulacije prešel v obliko premije. Mesečna višina

premijskega dela bo bolj kot doslej odvisna od doseženega proizvodnega rezultata na tistem področju, katerega prvenstveno dela posamezni delavec.

Opomba: OPP — operativni plan proizvodnje

Oddelek za nagrajevanje

TOZD Valjarna bluming štekel

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 22. septembra, je bila peta redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je sklical in vodila predsednica Olga Pervanja. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov predhodne seje, o čemer je poročal namestnik vodja TOZD in ugotovil, da so izvršeni.

Kadrovik valjarn je v nadaljevanju poročal o gibanju zaposlenih v avgustu. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil povprečni stalež zaposlenih 366 in da do plana manjka 24 delavcev.

V avgustu je bilo obračunanih devet, na novo sprejetih pa šest delavcev.

Člani odbora so predlagane razporeditve novosprejetih delavcev in interne spremembe soglasno potrdili. Za delavca, ki je končal šolo za valjavce, so sklenili, da se ga premesti na ustrezno delo. Dve prošnji za sprejem v TOZD so zavrnili, tri za premestitev iz TOZD Profilarna pa ugodno rešili.

Člani odbora so obravnavali tudi pomanjkanje delavcev v adjustaži štekel na Beli in menili, da je kljub pripravljenosti delavcev iz skupnih služb, ki pri delu pomagajo, potrebno poiskati notranje rezerve in tako omogočiti izpolnjevanje sprejetih nalog. Zato je v TOZD potrebno čim večje prizadevanje, da ne bo prihajalo do zastojev zaradi pomanjkanja delavcev. Tudi kadrovski sektor je zadolžen, da pri tem pomaga. Člani odbora so menili, da je potrebno s primernim nagrajevanjem in izvajanjem kadrovske politike nadomestiti pomanjkanje delavcev na kritičnih delovnih mestih.

Člani so odboru za gospodarstvo postavili vprašanje, zakaj še ni uveden terminal, oziroma, zakaj so bila vložena tolikšna denarna sredstva, ko pa ni pravega rezultata.

V zvezi z informacijo poslovnega odbora Železarn o premaknitvi ure za eno uro nazaj so sprejeli sklep, da se delavcem, ki bodo imeli težave s prihodom na delo, omogoči prevoz z dodatnimi avtobusi.

S. K.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Kokan je prodala svojo licenco za proizvodnjo naprav za predgrevanje jeklenega odpadka pri obločnih električnih pečeh angleškemu podjetju Davy Mc Kee Ltd. in francoskemu Clesid. Ta naprava izkorišča občutno toploto vročih dimnih plinov s temperaturo prek 1000 stop. C, ki izhaja iz peči za ogrevanje jeklenega odpadka. Na ta način prihranijo pri taljenju okoli 10 % električne energije. Japonska družba je do pričetka letošnjega leta že prodala 13 takšnih naprav japonskim železarnam, precej zanimanja pa je v ameriških in evropskih železarnah. V hladnejših področjih Severne Amerike in Evrope je jekleni odpadki vskladiščeni na prostem in pozimi pokrit s snegom in ledom. Zato obstoja pri neposrednem zakladanju v peč nevarnost eksplozije, ki jo povzroči zaradi prisotnosti vode pokalni plin. S predhodnim ogrevanjem je ta nevarnost odstranjena, kar je poleg manjše porabe električne energije še dodatna prednost tega postopka.

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine so na sestankih, s katerimi smo prejeli zapisnike minul teden, obravnavale posamezne zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za avgust oziroma za september. Ker smo prejeli le manjše število zapisnikov, bomo poleg predlogov, mnenj in vprašanj v zvezi z obratno problematiko nekoliko podrobneje povzeli stališča SDS v zvezi s samoupravnim informiranjem v železarni.

Iz TOZD JEKLAARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, livna jama 1, elektropeči 1 in 2 ter BBC peč. Vse so obravnavale program ukrepov za odpravo vzrokov izgube v prvem polletju. SDS SM peči 1 in livna jama 1 program ukrepov sprejemata kot nujnost in jih v celoti podpirata. SDS elektropeči 1 pa ugotavlja, da je precej razlogov za izgubo objektivne narave, precej pa jih morajo zaradi slabe discipline pripisati tudi sebi. Nedisciplina posameznika sproža veržne reakcije. Preveč dela se prenaša na druge, marsikdaj pa je delo tudi nepravčasno opravljeno. Pri delu jih v precejšnji meri ovira tudi promet. Pritožujejo se tudi nad nepravilno sestavo vložka za elektropeči. Za stanje peči, ki je večkrat zelo slabo, je po njihovem mnenju odgovorna tudi dostavna služba (Vatrostalna), ker jim dostavlja dolomit v neprimernem času, pa tudi v neodgovarajoči količini. »Danes (sestane bil 18. 9.) smo zopet brez njega«, pravijo, »v skladišču pa nobenega.« Tudi SDS elektropeči 2 in BBC peč se s predlaganimi ukrepi strinjata. Skupini pod razno navajata več težav, ki jim »močno hromijo proizvodnjo«. To so predvsem zastoji in okvare peči. »Vemo, da so agregati stari«, pravijo, »vendar z boljšim popravilom ob remontih in z zamenjavo slabih delov do takšnih zastojev po remontu ne bi smeli prihajati.« Do drugačnih, manjših zastojev pa prihaja tudi iz subjektivnih vzrokov, toda v celoti vzeto »nam tudi ti odlašajo precejšen del proizvodnje«. Skupini bosta z vso resnostjo poiskali uresničiti poziv vodje oddelka za kvaliteto in količinsko izboljšanje proizvodnje do konca leta. Vendar pa, kot pravijo, delo še vedno pretežno sloni na pešici starih, dobrih delavcev, kajti normativ je po številu delavcev sicer popolnjen, toda tisti, ki so na to delo prerazporejeni za en mesec iz drugih TOZD, se v tem mesecu ne morejo normalno vključiti v delo na pečeh.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 1, adjustaža 1 in brusilnica 1. Razpravljale so o samoupravnem informiranju in komuniciranju v železarni Jesenice. SDS hladna predelava 1 v zvezi s to problematiko ugotavlja, da je v samoupravnih organih in v delegacijah preveč administrativnega kadra, premalo pa je delavcev iz neposredne proizvodnje. SDS adjustaža 1 pravi, da so člani v Železarni oziroma gradiva za SDS pisani v preveč strokovnem in zapletenem, pogosto nerazumljivem jeziku. Še zlasti gradivo za delegate SIS je čisto preobsežno in nerazumljivo. Pravijo, da je treba upoštevati izobražbeno strukturo zaposlenih. Gradivo bi moralo biti oblikovano za srednji izobražbeni nivo. Informacije naj bodo preprostejše, opremljene s povzetki, preglednejše. Nakažejo naj vzroke, probleme, rešitve in posledice. Informiranje naj bo celovito, pravočasno in časovno vsklajeno. In kako se drugače čutijo probleme na področju informiranja in komuniciranja? »Večkrat se opaža, da SDS ne dobi odgovora na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku. Težko tudi najdemo pomoč svojih strokovnih delavcev ali družbenopolitičnih organizacij. Tako je vse v rokah vodje SDS, kako je osveščen in kako je obveščen o vseh pomembnejših dogodkih v podjetju. Premalo je torej strokovne pomoči. Tudi delegacije so zaprte vase, zato se trgajo vezi med TOZD, občino, delegati in bazo. Popolne komunikacije morajo biti dvosmerne. Radi bi bili še bolj aktivni in bolj obveščeni.« Tudi SDS brusilnica 1 pravi, da bi morale biti vse informacije kratke in razumljive najširšemu krogu samoupraviteljev. Oporazajo pa tudi, da delavci mnogokrat sprejemajo razne sporazume, pravilnike itd., pri tem pa na končno odločitev nimajo nobenega vpliva. Sicer pa

po njihovem mnenju informiranje preko delovnih skupin, oglasnih desk ter tednika Železar poteka v redu. Omenimo naj še, da SDS hladna predelava 1 pod razno predlagala, da bi prišel normirec ponovno normirati delo na KOCH odvijalni stroj, ker sedanje norme ne upoštevajo lažjih kolobarjev in dodatnih časov glede na debelino kolobarjev.

V TOZD ENERGETIKA sta SDS delavnica toplotne energije in parne naprave 1 na skupnem sestanku obravnavali razvid del in nalog. Informiranje v Železarni ter model vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov. Člani obeh SDS se soglasno strinjajo s pripombami in ugotovitvami, ki so zajete v poročilu o informiranju, objavljenem v 33. številki Železarja. Dodajajo pa, da je »po usklajitvah pripomb na določeno problematiko, predvsem pa na vprašanja SDS, še vedno premalo povratnih informacij. V gradivih je vse preveč tujk, ki bi se dale nadomestiti s lepo slovensko besedo. Zahtevajo, da jim bo po usklajitvi pripomb na temo informiranja dostavljena povratna informacija, iz katere bo razvidno, kako se bo, glede na pripombe in ugotovitve v poročilu iz 33. številke Železarja in glede na pripombe SDS, izboljšalo informiranje v Železarni. Glede modela vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov pa menijo, da je sicer koristno, da se pristopi k takšnemu modelu, vendar pa zahtevajo od delavskega sveta TOZD Energetika in od vodstva, da pred pristopom zagotovi, da TOZD Energetika (delavci) ne bodo zopet prikrajšani pri takšni delitvi osebnih dohodkov, tako kot so pri rednih mesečnih premijah. Pod razno SDS predlagala vodstvu toplotne energije, da naj za tiste, ki delajo v turnusu 4+1 in so zaradi remontov kotlov sedaj v delavni, izdela nek stalen model, po katerem bodo, glede na potrebe in kvalifikacije, »rezervirali« na določenih agregatih. Glede tega naj upoštevajo vse pripombe delovnih skupin toplotne energije, ki so v skladu s pravilniki. Zaradi vse večjega razmaha vzdrževanja v toplotni energiji pa ugotavljajo, da bi bilo potrebno zagotoviti nov ali dodatni prostor (za delavnico toplotne energije), v skladu s tehničnimi in varstvenimi predpisi. Delavcem je po njihovem mnenju treba priskrbeti tudi posebno posodo za čaj (z »dogrevalcem«).

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS računovodstvo prihodkov in odhodkov, računovodstvo osnovnih sredstev ter finance. Tudi te SDS so imele določene pripombe na informiranje v železarni. SDS računovodstvo prihodkov in odhodkov ugotavlja, da se je gradivo, ki ga prejema od CPSI v zvezi z delovanjem SDS sicer izboljšalo, vendar pa še vedno prihajajo le gole informacije, brez mnenja strokovnih služb, tako da je odločanje v zvezi s tem formalnega značaja. Nadalje ugotavlja, da mesečna informacija o gibanju stroškov po TOZD prihaja prepozno. Podatki, ki jih prinaša ta informacija, so namreč zanimivi, dokler so aktualni. Ta informacija bi morala biti po mnenju SDS izdana vsaj 10 dni po zadnjih podatkih, ki jih dobijo, torej najkasneje 30. v mesecu s podatki za pretekli mesec. Glede primerjalnih podatkov z drugimi OZD in panogo, ki naj bi jih vsebovala poslovna poročila, pa SDS ugotavlja, da so objavljeni v statističnih publikacijah šele po preteku polovice leta, ko so že zastareli in ima tako takšna primerjava le evidenci značaj. Nadalje SDS ugotavlja, da roki za obravnavo poslovnih poročil niso usklajeni na ravni železarn in predlaga, da se glede obravnave CPSI dogovori z vodstvom FRS za termine, v katerih bi morale biti razprave o poslovnih poročilih začete in zaključene. Opozarja tudi na vprašanje dvosmernega informiranja: »Vprašanja, ki jih SDS postavlja, mnogokrat niso pravočasno posredovana odgovornim službam; ali pa strokovne službe pravočasno ne odgovorijo. Zato SDS predlaga, da CPSI skupaj (?) prevzame odgovornost za pravočasne odgovore.« SDS računovodstvo osnovnih sredstev pa meni, da so gradiva za delegacije SIS preobširna in strokovno prezahtevna, pa tudi prepozno posredovana. Tudi povzetki teh gradiv v Železarni so prezahtevno napisani. Glede poslovnih poročil pa predlaga sledeče: »Ker se v zadnjem času v Železarni večkrat pojavlja kritika na poslovno poročilo, skupina meni, naj CPSI na osnovi vseh pripomb, ki morajo biti strokovno utemeljene, sestavi poročilo, oziroma seznam »želja«, ter ga v javno razpravo. Le tako bomo prenehali s praznim govorjenjem, kaj bi moralo biti, kaj naj bi bilo, itd. Vsak poročevalec iz TOZD ozi-

roma iz delovnih skupnosti bi moral biti tudi odgovoren za kvaliteto napisanega poročila.« SDS je obravnavala tudi poročila oddelka za študij dela in nagrajevanje o prevrednotenju del in nalog v finančno-računovodskem sektorju. V zvezi s tem vprašuje, po kakšnih kriterijih oziroma merilih je omenjeni oddelke ocenil, da so delovne naloge prevrednotene, saj delovne naloge, kot pravi ta SDS, niso identične s starimi delovnimi mesti. Vprašuje pa tudi, zakaj v zgornjem nadstropju njihove stavbe zmanjka vode že sredi zgodnjega dneva. Vsi člani SDS so podpisali tudi listo o denarni pomoči delavcu iz Žicarne. Pritožuje pa se tudi, da še vedno ni prejela odgovora na vprašanje, ki ga je postavila na sestanku 8. avgusta. SDS finance je v zvezi z informiranjem predlagala, da se v Železarni objavi prispevek, v katerem bi strokovna služba (FRS) podrobneje obrazložila finančno poslovanje in vpliv posameznih dejavnikov na poslovni rezultat. Iz pripomb posameznih delovnih skupin je po mnenju te SDS moč razbrati, da delavci niso dovolj seznanjeni s to tematiko. Tudi ta SDS se je odločila, da bo prispevala po 100 din na zaposlenega kot pomoč delavcu iz Žicarne. Pripombe imajo tudi na storitve, ki jih zanje opravlja ERC: »Zaradi sprememb zakona o zavarovanju plačil smo bili opozorjeni na dosledno izvajanje določil tega zakona v zvezi z zamujenimi plačili. Ob tej priložnosti opozarjamo, da nam obstoječi sistem obdelave na ERC ne omogoča dnevnega pregleda nad stanjem terjatev in obveznosti, zato postavljamo delegatsko vprašanje: Kdaj bomo lahko uporabljali nabavljene terminale oziroma, zakaj še vedno niso postavljeni, kljub večkratnim zahtevam. Tudi ta SDS ugotavlja, da obvestila OŠDN v zvezi s katalogom delovnih nalog ne more sprejeti. Pripombe OŠDN po njihovem mnenju niso utemeljene: »Dokler niso določeni delokrogi, ni mogoče govoriti o prevrednotenju delovnih nalog.«

SDS oddelek za operativno planiranje proizvodnje (DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE) je obravnavala več zadev iz programa samoupravnih aktivnosti. Postavlja pa sledeče vprašanje: »Kako bo mogoče realizirati izvoz, predvsem zaradi občasnega pomanjkanja surovin (ferolegur za nerjavna jekla) in pa nedobave vložka iz tujih virov za hladno valjarno Bela.«

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

VPRAŠANJE SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE KAKO SE DELIJO PREMIJE

Samoupravna delovna skupina adjustaže štekel na Javorniku postavlja javno vprašanje vsem vodstvenim delavcem in družbenopolitičnim organizacijam v TOZD Valjarna bluming štekel in Železarn KAKO SE DELIJO PREMIJE.

Za mesec avgust, navajajo v svojem pismu, čeprav so delali kot mravlje, niso dobili niti dinarja premije, medtem, ko je vodstvo TOZD prejelo 211.000 din, ostali oddelki na Beli pa nekoliko manj.

Tako pravijo, so ostali praznih rok, čeprav so delali pošteno in se znorili ter delali nadure, ker jim vsak dan manjka po sedem in več delavcev. Spisek, kdo bo prejel premije, je bil izobešen na oglasni deski in dan pred izplačilom, to je 14. septembra in seveda ni bilo mogoče več samoupravno reagirati.

Delovna skupina sprašuje za kriterije, po katerih se delijo premije, oziroma, ali niso premije namenjene za stimulacijo proizvodnje, za nagrajevanje dela. Ali je bolj upravičen do premije tisti, ki ves mesec ne vzdigne niti kilograma materiala, ali ravnalci, saj gre skozi njihove roke več kot 1.200 ton pločvine.

Delavci v tej samoupravni delovni skupini sprašujejo, koliko časa se bomo še tako mačehovski obnašali do proizvodnega dela, ki za nekatere nima nobene cene več.

Delavci te skupine zahtevajo javen odgovor tistih, ki so v Železarn odgovorni za tako nepravilno delitev, ker menijo, da to ni nagrajevanje dela, ampak nedela.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

BRIGADNA KONFERENCA MDB »ŽELEZAR«

V četrtek, 22. septembra, so imeli člani stalne mladinske delovne brigade »Železar« brigadno konferenco, na kateri so pregledali delo brigade v preteklem obdobju in oblikovali smernice za bodoče delo in izvolili novo vodstvo.

Poročilo o delu brigade je podal dosedanji komandant MDB »Železar« Asmir Grudić, ki je med drugim dejal: »V naši delovni organizaciji stalna mladinska delovna brigada »Železar« deluje že četrto leto. Brigada združuje mlade, ki imajo veselje do brigadirskega dela in tovrstnega združevanja, ki pomeni tudi pred in posezonsko dopolnjevanje in nadaljevanje tradicije republiških in zveznih mladinskih delovnih akcij. Prav tako so mladinske delovne akcije sestavni del aktivnosti osnovnih organizacij ZSMS in koordinacijskega sveta ZSMS železarne. Prosto-voljne delovne akcije kažejo pripravljenost mlade generacije, da tudi na ta način prispeva k stabilizaciji in prizadevanjem oziroma pomagajo pri izgradnji in urejanju pomembnih družbenih in gospodarskih objektov. Stalna mladinska delovna brigada »Železar« je v preteklem enoletnem obdobju opravila 21 raznovrstnih lokalnih mladinskih delovnih akcij. V brigadi je sodelovalo okrog 70 mladih, ki so opravili okrog 800 delovnih ur. Brigada je opravljala naslednja dela:

- adjustiranje pločevine v TOZD Valjarna bluming štel, kjer so mladi konkretno pomagali pri reševanju ozkih gnil v proizvodnji. V nekaj takšnih akcijah je bilo adjustirane prek 130 ton pločevine;
- zbiranje starega železa, zbrano 50 ton;
- zbiranje starega papirja, zbrana 36 ton;
- izboljšanje zastav ob praznikih;
- selitev arhiva in pisarn;
- priprava prostora za prvomaj-sko proslavo na Poljanah;
- razne druge očiščevalne akcije.

Omeniti je potrebno tudi samostojne lokalne akcije osnovnih organizacij TOZD in delovnih skupnosti. Takšne akcije so izvedle osnovne organizacije ZSMS TOZD Valjarna bluming štel, Strojne delavnice, Želbarna, Transport in Jeklarna ter delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje. Prav tako je potrebno omeniti udeležbo na lokalnih MDA, ki jih je or-

ganiziral center za MDA pri OK ZSMS Jesenice.

Ko govorimo o lokalnih mladinskih delovnih akcijah v železarni je potrebno omeniti tudi prispevek mladih na republiških in zveznih mladinskih delovnih akcijah, katerih se je letos udeležilo 19 mladih iz Železarne, in sicer:

- dva mladince na zvezni MDA Tuzla v brigadi »Norbert Veber«, ki jo sestavljajo mladi iz jugoslovanskih železarn;
- 14 mladih na zvezni MDA Pirót v brigadi »Jesenško-bohinjski odred«;
- trije mladinci na republiški MDA Bela Krajina v sklopu brigade »Jože Gregorčič-Gorenjca«;
- Na teh republiških in zveznih MDA je 14 mladih iz naše delovne organizacije prejelo priznanje UDARNIK, trije pa priznanje.

Na področju družbenih aktivnosti so se brigadirji iz stalne mladinske delovne brigade »Železar« vključevali v posamezne komisije, še najboljše je bilo sodelovanje s komisijo za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne, s katero so skupno izvedli tudi pustni in brigadirski ples.

V razpravi, v kateri je sodelovalo več mladincev-brigadirjev, je bilo

kritično ocenjeno sodelovanje s centrom za MDA pri OK ZSMS Jesenice, ker ni bilo dobro. Prav tako bo potrebno v bodoče informiranje znotraj brigade dvigniti na višji nivo in za člane brigade organizirati tudi kakšen izlet.

Člani stalne mladinske delovne brigade »Železar« so si v smernicah za nadaljnje delovanje zadali naslednje naloge:

- še naprej bodo imele prednost lokalne mladinske delovne akcije, ki rešujejo ozka grla v proizvodnji;
- zbiranje raznih sekundarnih surovin znotraj delovne organizacije;
- spodbujanje lokalnih MDA znotraj osnovnih organizacij ZSMS po TOZD in delovnih skupnostih;
- sodelovanje s centrom za MDA pri OK ZSMS Jesenice;
- udeležba na republiških in zveznih MDA;
- informiranje znotraj brigade in navzven;
- organiziranje izleta in plesov;
- vključevanje v delovanje komisij pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne.

Ob koncu brigadne konference so člani brigade predlagali najbolj aktivne mladince za priznanje in izvolili novo vodstvo brigade, in sicer za komandanta Dragotina Gvozdiča, v vodstvu brigade so še: Hajro Selimić, Bajram Hodžić, Veljko Vukalić, Mile Kalaba, Draginja Hodža in Fuad Suljanović.

Z. K.

SEJA PREDSEDSTVA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS DELOVNE SKUPNOSTI KO-FI

Prejšnji teden se je sestalo predsedstvo osnovne organizacije ZSMS delovne skupnosti KO-FI. Osrednja točka dnevnega reda je bila obravnava gradiva za razpravo o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih položaja, družbenopolitičnega organiziranja in delovanja mladih.

V razpravi so se mladi opredelili za dve za njih najbolj pereči vprašanji, in sicer: o urejanju stanovanjskih razmer in delovanju mladih v delegatskem sistemu.

V njihovi delovni skupnosti je precej mladih, ki se srečujejo s stanovanjskimi problemi. V preteklih letih je bila stanovanjska gradnja bolj intenzivna, zato so tudi mladi imeli sorazmerno dobre možnosti za pridobitev stanovanja. Zniževanje realnih osebnih dohodkov in skokovito naraščanje cen v gradbeništvu pa mladim vse bolj otežuje položaj. Če pa že pridejo do stanovanja, pa se znajdejo pred novimi problemi: visoka udeležba, opremljanje stanovanja ... V razpravi je bilo večkrat slišati, da se premalo mladih odloča za namensko varčevanje. Tudi v gradivu je poudarjeno, da bi organizacije združenega dela morale mlade de-

lavce bolj spodbujati k varčevanju tako, da bi vsak delavec že ob vstopu na delo vedel, kdaj in kako si bo z lastnimi privarčevanimi sredstvi in s pomočjo organizacije uredil stanovanje.

»Ustavno opredeljen položaj in vloga delavcev, delovnih ljudi in občanov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in s tem tudi v delegatskem sistemu omogočata mladim, da s svojim vključevanjem v sistem samoupravnega in družbenega odločanja odločilno vplivajo na svoj družbenoekonomski in socialni položaj v družbi. Delovanje mladih v delegatskem sistemu je zato nujen pogoj in možnost za družbeno uveljavljanje njihovih potreb in interesov, sposobnosti in ustvarjalnosti.« (Gradivo ... str. 7). Precej mladih iz te osnovne organizacije je vključenih v delo samoupravnih organov in v konference delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Menijo, da se njihove pripombe premalo upoštevajo, kar pa je eden od glavnih vzrokov za njihovo ravnodušnost.

Vidno je, da se mladi srečujejo z množico problemov, potrebno pa se je zavedati, da je »nezadovoljstvo z obstoječim kot značilnost in gibal našega razvoja, ki ga mladi izražajo na svojstven način, napredno le tedaj, če deluje kot ustvarjalna sila nadaljnjega razvoja socialističnega samoupravljanja.« (Gradivo ... str. 3) Mile Crnović

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

EPIDEMIOLOGIJA V VOJNI IN MIRU

DDT — ODLIČNO VAROVANA TAJNOST DO KONCA DRUGE SVETOVNE VOJNE

Tako zahodni kot vzhodni zavezniki (Anglo-Amerikanci in Sovjeti) so odlično organizirali posebne enote in skupine za zatiranje množičnih nalezljivih obolenj. Torej skupine za zatiranje mrčesa, mobilne enote za dezinfekcijo, pranje in redno kopanje v puščajskih pogojih vojskovanja, enote za zatiranje malarije, posebne ekipe konzultantov in posebne komisije za zatiranje množičnih infekcijskih bolezni.

Svoj prispevek k razvoju preventivne medicine so dodali z uvedbo preparata SULFONAMIDA in s tem odprli vrata napredku kemioprofilakse.

Se večji pomen pa je uvedba DDT (diklor-difinil-triklor-etana) izjemno dragocene insekticida v široko uporabo. Saj se je DDT pravzaprav »rodil« šele ob koncu druge svetovne vojne za široko uporabo. V ameriški armadi je bil že štiri leta uporabljen obenem pa strogo varovan kot vojna skrivnost.

PREVENTIVNO MEDICINSKI PROBLEMI V SODOBNI VOJNI

V vsakem vojnem spopadu prihaja do hitrega poslabšanja zdravstvenih pogojev v celoti. Predvsem zaradi porušenja higienske-epidemioloških pogojev, rušenja oziroma uničenja stanovanjskega fonda in komunalnih objektov ter pomanjkanja hrane in vode, ogromnih premikov prebivalstva in psihosomatskih motenj — kar vse skupaj povečuje neopornost organizma.

Ljudsko zdravje predstavlja pomemben element solidne ljudske obrambe. Delo na sanaciji terena v mirnem času ni samo zadeva ugleda države, temveč je imperativ (predpogoj) uspešne zdravstvene zaščite v vojni.

Nalezljive bolezni, ki bi se lahko razvile v vojnih razmerah delimo na:

- a) pomembna infekcijska obolenja v mirnem času z visoko stopnjo umrljivosti (tuberkuloza, bacilna dizenterija, trebušni tifus, paratifus, salmonela, virusni hepatitis, influenca);
- b) možne okužbe in razvoj bolezni v vojnem času (pegasti tifus, malarija, tetanus, infekcijske rane);

Vsa ta obolenja — razen tetanusa ne pomenijo resne ovire v mirnem času, toda kaj hitro se razširijo epidemije v vojnem času. Predpogoj za nastop epidemij so nehygienski življenjski pogoji (ušljivost, skabies, mikotične, parazitske in venerične bolezni).

c) Obolenja, ki se razširijo iz naravnih žarišč. V mirnem času niso resna ovira, toda v vojnem času prihaja do nastopa epidemij vsled kontaktov oboroženih sil z izvori okužbe, to so: Q (Kju) mrzlica, tularemija, antraks, virusni klopi meningo encefalitis in hemoragične mrzlice.

d) posebno nevarne infekcijske bolezni (tkim. visoko virulentne infekcije) ki jih normalno v mirnem času v državi ni, temveč je možnost v vojnem času, da se širijo v državi s pomočjo diverzije ali z briganjem iz sovražnih nizko leteljih avionov. (torej govorimo v tem primeru o bakteriološkem napadu).

Preventivno medicinska zaščita ljudi v miru in vojni je osnovana na številnih uspešnih ukrepih.

Dopisujte

V ŽELEZARJA

SESTANEK OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS TOZD VZDRŽEVANJE

V sredo, 21. septembra, so imeli mladi v TOZD Vzdrževanje svoj redni sestanek, na katerem so razpravljali o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih položaja, družbenopolitičnega organiziranja in delovanja mladih, poleg tega pa so govorili o pripravi na programsko-volilno konferenco osnovne organizacije ZSMS in o tekočih zadevah.

O aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih organiziranja in delovanja mladih je uvodoma spregovoril Zoran Kramar, ki je med drugim dejal: »V samoupravnih organih TOZD je več kot tretjina mladih, vendar se večkrat sprašujemo, koliko ti delegati zastopajo samoupravno delovno skupino. Menim, da toliko, kolikor so v samoupravni delovni skupini zadovoljni, pa naj bo to mlad ali starejši delegat. Mladi svoje probleme pogosto izražajo na sestankih samoupravne delovne skupine in zato njihovi problemi na sestankih osnovne organizacije ZSMS niso toliko prisotni. V članstvu zveze komunistov je bilo v preteklem obdobju veliko mladih, vendar jih je kasneje nekaj izstopilo, nekaj pa je bilo zaradi neaktivnosti izključenih. Sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom TOZD je bilo v zadnjem času dobro, čeprav je imela osnovna organizacija ZSMS nekaj kadrovskih težav, predvsem zaradi odhoda nekaterih članov oziroma vodstva osnovne organizacije ZSMS ...

V razpravi je bilo poudarjeno, da bo potrebno z mladimi več in bolje idejnopolitično delati. Mnogo več kot doslej bodo morale na tem področju narediti šole usmerjenega izobraževanja. Ugotavljajo namreč, da mladi pridejo v delovno organizacijo brez ustreznih idejnopolitičnih podlage. Člani ZK, predvsem pa mladi komunisti, morajo imeti večjo vlogo pri delovanju mladih.

V zvezi s pripravami na programsko-volilno konferenco so se dogovorili, da jo bodo izpeljali v oktobru, še prej pa bodo sklicali vse mlade komuniste v TOZD in potem poskušali izbrati čim bolj močno vodstvo osnovne organizacije ZSMS. Med tekočimi zadevami so obravnavali negativni izid ponovljenega referenduma v TOZD, pri tem pa je bila izrečena kritika, ker je bil referendum ponovljen, kljub temu, da je analiza že prej pokazala, da ni možnosti za njegov uspeh.

Predsedstvo osnovne organizacije ZSMS je obravnavalo tudi članek Janka Fona v Železaru (objavljen 8. septembra 1983). Predsedstvo je menilo, da ni potrebno začeti polemike v Železaru, čeprav je res, da ena neuspela akcija ne more biti merilo uspešnosti ali neuspešnosti delovanja organizacije. Pripravili bodo analizo celotne aktivnosti mladih in starejših v TOZD. V teh aktivnostih, pa po splošnih ugotovitvah prednjačijo mladi ...

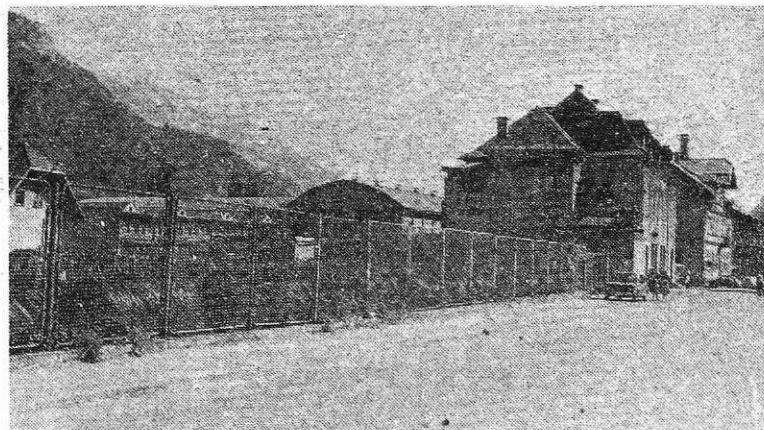
Z. K.

MLADINSKA DELOVNA AKCIJA V ZAVRŠNICI

Že v petek, 16. septembra, so se mladi iz krajevne skupnosti Žirovnica zbrali na sestanku v žirovniški osnovni šoli. Med drugim so se dogovorili tudi, da bodo v okviru mladinske organizacije izvedli delovno akcijo v Završnici, in sicer izkop 250 metrov dolgega jarka za napeljevalne elektrike od transformatorja v Završnici do spomenika Dragoljuba Milovanovića.

Zbor brigadirjev je bil v četrtek, 22. septembra, pred pošto v Žirovnici ob pol deveti uri. Zbralo se je dvajset mladincev in šest mladink. Vzeli smo lopate in krampe in se s kolesi in z motorji odpeljali v Završnico. Tam so se nam pridružili še vojaki iz karavle Tomaža Verdника. Razporedili so nas po skupinah po dva vojaka in dva ali tri mladince skupaj. Vsaka skupina je dobila nalogo, da izkoplje približno deset metrov jarka.

Zavijali smo si rokave, zapeli so krampi in lopate. Pri delu smo nalezli na mnoge težave: krampi so zadrževali ob kamne in skale, ki smo jih morali izrjaviti s skupnimi močmi. Ritem se je ustavljal, ko smo nalezli na korenine, toda izbirati nismo mogli. Korenina je morala popustiti pod ostrim rezilom sekire in jarek smo kopali naprej. (Z lopatami smo odmetavali pesek, prst in ilovico in jarki so se daljšali in poglobljali.

Skladišče Žičarne (foto S. Kokalj)

Pot nam je lil s čela, tudi roke so se utrudile, pojavili so se prvi žulji in vsi smo bili veseli, ko so nas ob 13. uri poklicali na malico. Dobili smo velike kose kruha z zaseko, salamo in paradižnikom, žepo pa smo si gasili s pivom ali s sokom. Vsega je bilo dovolj in nihče ni ostal lačen ali žejen.

Po obilni malici smo se takoj vrnili na delo. Med delom sta nas obiskovali mladinki, ki sta nosili pijačo, s katero smo gasili žejo.

Jarki so bili vse globlji, delo smo počasi zaključevali. Ponekod jih je bilo treba še poglobiti in naša naloga je bila opravljena.

Čeprav smo vsi pridno delali, ni smo uspeli dokončati vsega, ostala nam je še polovica neizkopanega jarka, zato smo se dogovorili, da bomo z akcijo nadaljevali takoj naslednjega dne.

Zjutraj smo se spet zbrali v Završnici. V akcijo se je vključilo 31 mladincev in mladink in spet so se nam pridružili vojaki.

Takoj smo začeli z delom. Tistim, ki smo delali že prejšnji dan, je bilo kar nekoliko težko pričeti. Čutili smo bolečine v rokah, posebno v ramenih od dviganja lopate in krampa. Žulji, ki so nastali prejšnjega dne, so skeleti ... toda kljub vsemu smo imeli dovolj volje, da smo premdali bolečine in delo je steklo.

Že na začetku novega delovnega dne smo vedeli, koliko dela nas še čaka, koliko metrov jarka je še potrebno izkopati in smo bili povsem prepričani, da bomo uspeli delo dokončati. Toda naše, četudi večinoma neizkušene roke, nevajene tako težkega dela, so izpolnile načrte. Ob 15. uri popoldne je bil jarek v celoti izkopan. Začelo se je tisto, kar smo tako težko pričakovali in za kar smo pravzaprav delali — v jarek smo poglagali električni kabel. Pokrili smo ga s prstjo in v napol zasuti jarek smo položili še opozorilni trak, ter jarko nato popolnoma zasuli.

Ker je delo trajalo dlje, kot smo pričakovali, smo se zelo razveselili, ko smo zvedeli, da bomo dobili še en obrok hrane, saj smo postali lačni.

Po malici smo začeli odhajati domov, zadovoljni in srečni. Naredili smo to, kar so od nas pričakovali. Uspešno smo opravili svojo nalogo.

Bolele so nas noge, roke, predvsem pa smo pošteno občutili bolečine na ožuljenih rokah. Toda veselji smo bili, ker smo uresničili zastavljene cilje.

Prepričana sem, da se bodo ti mladinci radi odzvali tudi drugim akcijam, saj se med delom razvijajo prijateljski pogovori in sklepajo vezi med mladinci-brigadirji in vojaki.

Natasa Gorjanc
dijakinja CVI Jesenice, 2. a

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

na rezultat, je bila 99 milijonov dinarjev, v osmih mesecih pa je bila vsota vseh teh kategorij 73 milijonov dinarjev.

Po drugi strani pa so bili v avgustu dejanski stroški v temeljnih organizacijah višji od načrtovanih za 46 milijonov dinarjev, v osmih mesecih letošnjega leta pa nižji za 653 milijonov dinarjev.

Temeljne organizacije morajo poleg omenjenih stroškov pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe, ki niso vključene v ceni, pogodbene in ostale zakonske obveznosti, izredne materialne stroške ter razliko med vključitvami in izplačili osebnimi dohodki.

V osmih mesecih letošnjega leta nam je po plačani realizaciji ostalo za sklade še 160 milijonov dinarjev (konsolidirani čisti dohodek).

Temeljne organizacije so načrtovane stroške presegle za 45,6 milijonov dinarjev. Višji so bili stroški vložka ter stroški predelave. Stroški vložka so bili višji za 2,4 milijona dinarjev. Planiranega izplesa niso dosegli štiri TOZD (Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Hladna valjarna Bela in Zebjarna) in s tem stroške vložka zvišale za 37,4 milijona dinarjev. Z manjšo porabo kovinskih dodatkov v Jeklarni, s prodajo pločevine III.a kvalitete ter s spremembami v zalozah nedovršene proizvodnje, so stroške znižali za 6,3 milijona dinarjev. Nižje cene nabavljenega vložka so stroške znižale za 28,7 milijonov dinarjev. Pri uporabi tujega vložka so TOZD imele za 5 milijonov dinarjev dodatnih stroškov.

Predelavni stroški so bili višji za 43,2 milijona dinarjev, predvsem zaradi nedoseganja planirane proizvodnje po posameznih TOZD.

V avgustu je sedem TOZD imelo višje stroške od načrtovanih: Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Zebjarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice in Vzdrževanje.

V TOZD PLAVŽ so načrtovane stroške presegle za 7,7 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili višji za 6,4 milijona dinarjev, zaradi večje porabe predelane rude na plavžu ter višje porabe koksa. Doseženi dobropisi so bili v višini 2,4 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 3,7 milijona dinarjev zaradi nedoseganja plana proizvodnje ter večje porabe pare, zraka za vetrila in kisika.

V TOZD JEKLARNA so planirane stroške presegle za 57,1 milijona dinarjev. V SM jeklarni so načrtovane stroške presegle za 32,1 milijona dinarjev. Večja poraba starega železa namesto surovega ter dobropisi so stroške znižali za 8,1 milijona dinarjev. Zaradi nedoseganja planiranega izplesa so bili stroški višji za 3,6 milijona dinarjev, zvišanje za 12,7 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi internih reklamacij. Stroški predelave so bili višji za 24,2 milijona dinarjev. Največje zvišanje (za 17,2 mio din) so povzročile podrazitve Vatrostalne. Vrednost proizvodnje je bila višja za 0,3 milijona dinarjev.

V elektro jeklarni so načrtovane stroške presegle za 30,5 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 75,3 milijona dinarjev zaradi manjše porabe kovinskih dodatkov, hkrati pa je bila tudi vrednost proizvodnje nižja za 78,7 milijona dinarjev. Stroške vložka pa so zvišale interne reklamacije (za 14,1) ter nedoseganje predvidenega izplesa (za 4 milijone dinarjev). Stroški predelave so bili višji za 9 milijonov dinarjev.

Nižji stroški od načrtovanih so bili na kontilivu (preseganje planirane proizvodnje ter boljši asortiment oddanih gredic) ter v PTO oddelku (preseganje poprečne mesečne prodaje žlindre).

V TOZD LIVARNA so imeli za 1,1 milijon dinarjev nižje stroške od planiranih. Nižji so bili stroški vložka (preseganje planiranega izplesa), kot tudi stroški predelave.

V avgustu so v TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL presegle načrtovane stroške za 53,7 milijona dinarjev. Nedoseganje planiranega izplesa na blumingu in štelu ter preklasifikacije so stroške vložka zvišale za 32,5 milijona dinarjev. Zvišanje za 15,4 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi dvakratnega valjanja domačih slabov, za 2,1 milijona dinarjev pa zaradi nedoseganja planiranih dobropisov. Interne reklamacije so stroške vložka znižale za 9,9 milijona dinarjev, prodaja pločevine III.a kvalitete pa za 3,6 milijona dinarjev. V skupnem so bili stroški vložka višji za 36,4 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za

17,3 milijona dinarjev zaradi nedoseganja planirane proizvodnje ter slabšega doseženega asortimenta.

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV so imeli za 6,8 milijona dinarjev nižje stroške od predvidenih. Stroški vložka so bili nižji za 4,6 milijonov dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa za 0,7 odstotne točke — 1,6 milijona dinarjev ter nižjih cen gredic iz kontiliva. Predelavni stroški so bili nižji za 2,1 milijon dinarjev zaradi nižjih stroškov orodja in energije.

Nižje stroške od načrtovanih (za 7,7 milijona dinarjev) so v avgustu imeli tudi v TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE. Stroški vložka so bili nižji za 5,6 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa (za 2,3 milijona dinarjev) ter zaradi sprememb asortimenta v zalozah nedovršene proizvodnje. Predelavni stroški pa so bili nižji za 2,1 milijon dinarjev zaradi preseganja planirane proizvodnje ter nižjih stroškov pomožnega materiala in specifičnega orodja.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so v avgustu načrtovane stroške znižali za 35,6 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 37,3 milijona dinarjev. Planiranega izplesa niso dosegli, kar jim je stroške vložka zvišalo za 5,3 milijona dinarjev. Z internimi reklamacijami in povečanjem zaloz nedovršene proizvodnje ter z nedoseganjem planiranega asortimenta proizvodnje so imeli za 29,3 milijona dinarjev nižje stroške. Znižanje za 13,3 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi nižjih cen nabavljenega vložka. Predelavni stroški so bili višji za 1,7 milijona dinarjev, predvsem zaradi nedoseganja planirane proizvodnje.

V TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE so imeli za 8,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. S preseganjem planiranega izplesa so stroške znižali za milijon dinarjev, za 0,4 milijona dinarjev pa z internimi reklamacijami. Nižje cene nabavljenih TVT so stroške znižale za 9,1 milijon dinarjev. Zaradi uporabe tujega vložka so imeli za 3 milijone dinarjev neplaniranih stroškov. V skupnem so bili stroški vložka nižji za 10,5 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 2,1 milijon dinarjev, zaradi nedoseganja planirane proizvodnje ter popravila usmernika na Siemens valjarskem stroju.

Tudi v TOZD ŽICARNA so imeli za 6 milijonov dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 5,3 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa (1,8 milijona dinarjev) ter nižjih cen nabavljenih žic za 3,5 milijona dinarjev. Z uporabo nabavljenih žic so imeli za 2 milijona dinarjev več stroškov. Predelavni stroški so bili zaradi manjše porabe nižji za 0,7 milijona dinarjev.

V TOZD PROFILARNA so imeli za 3,3 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 0,2 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa. Stroški pri predelavi pa so bili nižji za 3,1 milijona dinarjev zaradi manjše porabe.

Tudi v TOZD VRATNI PODBOJI so imeli v avgustu za 2,4 milijona dinarjev nižje stroške od planiranih. Stroški vložka so bili nižji za 0,5 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa. Stroški predelave pa so bili nižji za 1,9 milijona dinarjev, zaradi manjše porabe.

Za 3 milijone dinarjev nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi v TOZD JEKLOVLEK. Stroški vložka so bili nižji za 1,6 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplesa (za 0,3 milijona dinarjev) ter nižjih cen nabavljenega vložka. Predelavni stroški so bili nižji za 1,4 milijona dinarjev zaradi visokih dobropisov.

Nižje stroške od načrtovanih (za 0,5 milijona dinarjev) izkazuje tudi TOZD ELEKTRODE. S preseganjem planiranega izplesa so stroške vložka znižali za 0,9 milijona dinarjev, znižanje za 1,4 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi nižje cene kupljene Emone. Stroški pri predelavi so bili višji za 1,8 milijona dinarjev, zaradi popravila vložne rezalne linije in slabšega asortimenta.

V TOZD ZEBJARNA so načrtovane stroške presegle za 1,4 milijone dinarjev. Stroški vložka so bili zaradi nedoseganja planiranega izplesa višji za 0,6 milijona dinarjev. Višji so bili tudi predelavni stroški (za 0,8 milijona dinarjev) zaradi nedoseganja plana in večje porabe.

Načrtovane stroške so presegle tudi v TOZD STROJNE DELAVNICE, REMONTNE DELAVNICE in

VZDRŽEVANJE zaradi nedoseganja planiranega števila izdelanih ur ter višjih stroškov za osebne dohodke.

V TOZD ENERGETIKA so dosegli nižje stroške od načrtovanih zaradi manjše porabe pare.

Tudi v TOZD TRANSPORT so imeli v avgustu nižje stroške od predvidenih zaradi preseganja planskih obveznosti ter manjše porabe.

Stroški delovnih skupnosti so se gibali v planiranih mejah, razen v delovni skupnosti KO-FL, kjer so stroški precej višji zaradi višjih cen nabavljenega materiala v centralnih skladiščih.

SEJA OBEH ZBOROV ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

la osebnega dohodka, ki ga prejema delavci, ki so zaradi bolezni odsotni več kot 30 dni. V finančnem načrtu so predvideli 20 % več denarja v te namene, kot so ga porabili v lanskem letu. Podatki pa kažejo, da je bilo v letošnjem prvem polletju sedem odstotkov manj odsotnosti z dela nad 30 dni zaradi bolezni, kar je seveda tudi vplivalo na izplačana nadomestila, za katera so plačali 21.476.000 din, kar je 7,7 % manj, kot so planirali. Nekoliko se je le povečala odsotnost z dela zaradi nege, čeprav je še vedno pod regijskim povprečjem, kljub temu pa je bilo porabljenih le 91,7 % planiranih sredstev za prvo polletje.

ODHODKI — NEPOSREDNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

V osnutku finančnega načrta so v prvem polletju za neposredno zdravstveno varstvo predvideli 166.963.500 din, porabili pa so 3,6 % manj, čeprav so bila pri zobozdravstvu predvidena sredstva presežena za 3,3 %, pri preventivi pa za 32,4 %, ker so 757.000 din namenili za ohranitev otroškega letovišča v Novcu gradu. V poročilu navajajo nekatere vzroke, ki so vplivali na nižje tovrstne izdatke, vendar pa pripominjajo, da s Kliničnim centrom Ljubljana sporazumi še niso sklenjeni in da s kliniko še niso obračunani vsi stroški, ker kasni s fakturiranjem, kar pa so bo poznalo v drugem polletju na stroških bolnišničnega in specialističnega varstva. Čeprav se je v prvem polletju umirila poraba zdravil, kar je vplivalo na 4,5 % nižjo porabo, bo podražitev zdravil v drugem trimesečju vplivala na povečanje stroškov v drugem polletju. Pa tudi sicer se bodo stroški v drugem polletju nekoliko spremenili, ker bodo upoštevani vsi stroški za preventivo ter ortopedske pripomočke, kjer pa so se cene povečale za okrog 40 %.

OSTALI DOHODKI ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Materialni dohodki v prvem polletju so pod planiranimi, ker niso obračunani še stroški, ki jih občinska zdravstvena skupnost plačuje upravi za družbene prihodke za pokrivanje prispevkov za zasebni sektor, prav tako pa še niso upoštevani izdatki za delo konzilija v Zdravstvenem domu Jesenice. Zdravstvena skupnost združuje tudi sredstva za financiranje skupnih nalog v regiji in SRS. Poročilo navaja, da se tovrstni stroški gibljejo na nivoju plana, le za skupni program v SR Sloveniji je obveznost občinske zdravstvene skupnosti po novih podatkih nižja, kot je bilo načrtovano.

Skupni dohodki v prvem polletju tako znašajo 195.183 tisoč dinarjev, kar je za 4,1 % pod planom. Tako je poprečno vsak od 35.825 zavarovancev občinske zdravstvene skupnosti v prvem polletju porabil 5.448 din (regijsko poprečje je 5.414 din).

Poročilo navaja, da je v občini 77,4 % aktivnih zavarovancev z družinskimi člani, 22 % upokojujencev z družinskimi člani in 7,6 % kmetov. Od vseh zavarovanih oseb jih 45 % združuje sredstva za zdravstveno varstvo.

Omenimo naj še, da so v prvem polletju participacije občinske zdravstvene skupnosti znašale 5.032.000 din, kar je 64,4 % več, kot v enakem obdobju lani.

Positiven saldo občinske zdravstvene skupnosti v prvem polletju znaša 9.123.000 din in je rezultat višjih prihodkov od načrtovanih pa tudi manjše porabe pri nadomestilih in neposrednem zdravstvenem varstvu, kjer pa bo treba računati na višje stroške v drugem polletju.

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O URESNIČEVANJU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

ZVIŠANJE — ZNIŽANJE PLANIRANIH STROŠKOV V AVGUSTU

TOZD	avgust	januar—avgust	povprečno
Plavž	7.721.758	42.288.718	5.286.096
Jeklarna	57.149.140	— 56.632.073	— 7.079.009
Livarna	— 1.067.227	— 4.787.421	— 598.428
Valjarna bluming štel	53.711.402	52.022.555	6.502.819
Valjarna žice in profilov	— 6.859.759	— 55.010.997	— 6.876.375
Valjarna debele pločevine	— 7.742.776	— 49.639.464	— 6.204.933
Hladna valjarna Bela	— 35.590.723	— 251.746.143	— 31.468.268
Hladna valjarna Jesenice	— 8.434.012	— 90.029.481	— 11.253.683
Žicarna	— 5.986.892	— 57.875.352	— 7.209.419
Profilarna	— 3.287.694	— 12.991.021	— 1.623.877
Vratni podboji	— 2.430.119	— 3.097.440	— 387.180
Jeklovlek	— 2.960.361	— 35.560.457	— 4.445.057
Elektrode	— 530.663	— 18.842.095	— 2.355.262
Zebjarna	1.453.577	5.458.119	682.565
Strojne delavnice	2.300.082	9.073.015	1.134.127
Remontne delavnice	3.836.918	17.821.773	2.227.722
Vzdrževanje	5.748.645	18.942.579	2.367.822
Energetika	— 9.717.721	— 149.723.245	— 18.715.406
Transport	— 1.697.598	— 12.861.956	— 1.607.744
Skupaj	45.615.977	— 652.990.386	— 81.623.798

IN PREDLOG UKREPOV ZA VARČNO IN RACIONALNO IZVAJANJE PROGRAMA

V zvezi z ukrepi za varčno in racionalno izvajanje programov zdravstvenega varstva v letu 1983 in 1984, ki so predloženi obema zboroma v razpravo in sprejem, je v gradivu delegatom rečeno, da bo zaradi nadaljnje omejitve sredstev za skupno porabo, oziroma družbene dejavnosti, kamor sodi tudi zdravstvo, potrebno visoke neplanirane rasti materialnih stroškov pokriti z že priznanimi sredstvi v začetku leta, odmerjenimi v skladu z resolucijo, ki je predvidevala 20 % rast materialnih stroškov in 10 % rast osebnih dohodkov. Ob dejstvu, da so dejanske rasti cen še enkrat večje in da je potrebno tudi izvajalcem v zdravstvu priznati vsaj minimalno povečanje osebnih dohodkov, nastaja vrsta finančnih problemov v vseh petih gorenjskih zdravstvenih skupnostih.

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je zaradi ponovnih omejitev sredstev za zdravstveno varstvo že na juljski seji sprejela program možnih ukrepov, s katerimi bi ob nadaljnjem zaostrovanju gospodarskih razmer uskladjili raven zdravstvenega varstva in zdravstveni standard z razpoložljivimi sredstvi. Sprejet je bil konkreten program, ki zavezuje zdravstvene skupnosti, zdravstvene organizacije in uporabnike zdravstvenega varstva, da takoj uveljavljajo vse usmeritve in ukrepe, ki lahko neposredno ali posredno vplivajo oziroma prispevajo k večji proizvodnosti in zmanjšanju vsakršnih neupravičenih izdatkov in s tem prispevajo k smotnejši porabi dogovorjenih združenih sredstev, k ohranjanju socialne varnosti in politične stabilnosti.

V zvezi s tem so že julija predsedstva vseh petih občinskih in medobčinske zdravstvene skupnosti določili izhodišča za pripravo konkretnih varčevalnih ukrepov in omejitvenih programov. Skupaj s predstavniki občinskih in medobčinskega sindikalnega sveta ter direktorji delovnih organizacij gorenjskega zdravstva so določili tudi potrebne aktivnosti za uveljavitev nujno potrebnih družbenoekonomskih in političnih usmeritev tudi na področju zdravstvenega varstva. Omejitve zahtevajo ostrejša ukrepa, kot so v zasnovi republiškega programa. V gorenjskih zdravstvenih skupnostih namreč že od februarja izvajajo konkreten in oster program varčevanja, s katerim so morali uskladjiti razliko 109.240.000 din med potrebnimi in razpoložljivimi sredstvi za izvajanje dogovorjenih programov zdravstvenega varstva v letošnjem letu.

O PRESKRBI Z OZIMNICO V JESENIŠKI OBČINI

Občinski odbor sindikata delavcev trgovine je 14. septembra obravnaval pregled stanja priprav za preskrbo prebivalcev z ozimnico. Ugotovitev odbora posredujemo kot informacijo.

V trgovinah na področju jeseniške občine prodaja ozimnice poteka od 15. septembra do 15. oktobra. Cene za posamezne artikole so bodo gibale v naslednjih okvirih: krompir 18 din, jabolka od 22 do 25 din, čebula 33 din. Količine, potrebne za preskrbo prebivalstva, so zagotovljene, razen pri krompirju, za katerega si trgovine OZD še prizadevajo nabaviti ustrezne količine. Trgovine bodo zložene tudi s paketi vložene zelenjave in sadja za ozimnico.

Oskrba s premogom je precej boljša kot v lanskem letu in je nekatere vrste premoga mogoče dobiti v zelo kratkem času, za večino vrst pa je potrebno vpisovanje in čakanje na dobavni rok. Še vedno veljajo omeji-

omezitev prihodkov zdravstvenih skupnosti na 113 % lanskega priliva sredstev, oziroma realizacije pomeni v gorenjskih zdravstvenih skupnostih primanjkljaj v višini 142.131.000 din, če naj bi v začetku leta pokrili dogovorjene programe zdravstvenega varstva. Tega primanjkljaja, navajajo v gradivu, ni mogoče pokriti zgolj z varčevalnimi ukrepi, ampak je nujno potrebno znižati raven zdravstvenega varstva in skrajšati obseg pravic iz zdravstvenega varstva, posebej se zaradi tega, ker je minilo že več kot pol leta in ker bodo vsi sprejeti ukrepi učinkovali le tri mesece. To pa pomeni, da bodo poslovno leto končali s primanjkljaji tako v skupnostih, kot v zdravstvenih organizacijah in da bodo predvideni ukrepi morali veljati tudi naslednje leto.

Koordinacijski odbor medobčinske zdravstvene skupnosti je na razširjeni seji s predsedniki skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti obravnaval program ukrepov, oziroma stališč, ki jih je pripravila delovna grupa in jih predlaga v obravnavo in sprejem vsem občinskim zdravstvenim skupnostim. V gradivu so ta stališča konkretno opredeljena o njih pa bomo več napisali po seji skupščine občinske zdravstvene skupnosti.

Delegatom obeh zborov je v obravnavo in sprejem predložen tudi predlog samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva, ki je bil v javni razpravi tudi v združenem delu, ki je predlagane rešitve tudi sprejelo.

DELEGATOM STA V OBRAVNAVU IN SPREJEM PREDLOŽENA ŠE:

— predlog sprememb in dopolnitvev samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti za obdobje 1981—1985 in

— predlog sklepa o valorizaciji osnov za nadomestilo osebnega dohodka od 1. julija do 31. decembra 1983.

DELEGATI V ZBORU UPORABNIKOV PA BODO OBRAVNAVALI ŠE:

— poročilo o delu osnovnega zdravstva v občini v prvem polletju in

— spremembe samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela med občinsko zdravstveno skupnostjo in Zdravstvenim domom Jesenice in TOZD Obratna ambulanta Železarnice.

K gradivu pa je delegatom predložena tudi informacija o bolezenski odsotnosti z dela v letošnjem prvem polletju na Gorenjskem in predlog finančnega načrta občinske zdravstvene skupnosti za leto 1983.

Obe jeseniški banki v času prodaje ozimnice odobravata namenske potrošniške kredite za nakup ozimnice, za nakup premoga pa vse leto. Odbor je priporočil vsem osnovnim organizacijam sindikata, da se ne ukvarjajo neposredno z organiziranjem prodaje ozimnice, pač pa naj svoje člane usmerjajo v nakupe v trgovini in jim posredujejo tudi informacije o možnostih najetja kredita za ozimnico oziroma premog.

OD KOD NEDELO DELOVNEGA LJUDSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Jugoslaviji je vsak zaposleni po prečno en mesec na rednem letnem dopustu, en mesec je odsoten zaradi drugih razlogov (bolezenska in druga odsotnost) in tako le deset mesecev opravlja svoja dela in naloge, od česar pa je treba seveda odšteti

še proste sobote, nedelje in praznike in tako ostane le še dobrih šest mesecev »za delo«.

Anketa, ki jo bomo pojasnili, kaže še bolj neugodno sliko o zaposlenosti zaposlenih. Visok odstotek vprašancev meni, da dela le polovico delovnega časa.

nes sleparjenje postalo lastnost vseh socialnih kategorij, ali pa obstajajo neki globlji vzroki takega razvoja? Vidno je, da so vse tiste individualne razlike, ki jih statistika ne upošteva,

ALI DELAVCI Z NAJVIŠJIMI KVALIFIKACIJAMI (V VAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI) DOBIVAJO PREVELIKO, RAVNO PRAVI ALI PA PREMAJHEN OSEBNI DOHODEK? KAJ PA TISTI Z NAJNIŽJIMI KVALIFIKACIJAMI?

	delavci z najvišjimi kvalifikacijami	delavci z najnižjimi kvalifikacijami
— previsok OD	16 %	5 %
— ravno pravi OD	35 %	14 %
— prenizek OD	42 %	77 %
— brez odgovorov	7 %	5 %

V zadnjih letih so se precej povečale delovne in znanstvene možnosti. Stevilno oseb, zaposlenih v družbenem sektorju, se je s 4,7 milijona v letu 1975 povečalo na 5,87 milijona v 1981. letu. »Strokovnega kadra je bilo 1975. leta v gospodarstvu 2,8 milijona, 1980. leta pa 3,7 milijona. Vendar pa so ti kadri tako strokovno kot časovno premalo izkoriščeni in je zato tudi prispevek tega kadra h gospodarskemu razvoju precej nižji od potencialnega,« je zapisala Ljuba Zeremski, direktor v Zveznem zavodu za družbeno planiranje, v časopisu »Direktor«. Navedla je tudi rezultate neke ankete Gospodarske zbornice Jugoslavije, iz katere je razvidno, da čez 40 % svojega delovnega časa izobraženi »posvetijo« delu, za katerega je potrebna objektivno nižja strokovna izobrazba. Eden od anketirancev je ta primer opisal takole: »Direktorji nabavljajo repromaterial, referenti so pa brez dela«.

Ekonomist Boris Kovač v časopisu »Direktor« ugotavlja, da je poprečna izkoriščenost visokošolsko izobraženih delavcev padla — v 1980. letu 68 %, 1972. leta pa je bila 75 odstotkov.

Za to dejstvo anketiranci ne obtožujejo strokovnjakov, vendar pa so precej ostri v kritiki organizacije dela in odgovornosti za funkcioniranje

ljudje jih pa pomnijo, pomešane s primeri nepravilne delitve, v mnogem zmanjšale veljavnost principa kolikor delaš — toliko imaš. Boljši odgovor bi bil najbrž, da je to samo posledica pomanjkanja ekonomskih zakonitosti. Kakorkoli že: precej je nezadovoljstva zaradi razlik.

Med anketiranimi v delovni organizaciji je bilo malo tistih, ki so mislili, da so tudi osebni dohodki delavcev najvišjih kvalifikacij preveliki.

Tako kot vprašanci, tudi Todorovičeva daje prednost principu »višji osebni dohodki za več dela« ter zavesti, ki je tudi v raziskavi takoj za materialno stimulacijo. Vendar pa pojasnjuje, da to ni zavest, pisana s velikim Z, temveč misli na zavest, odgovornost za celoto in končni rezultat. Človek se danes počuti, kot da je izključen, da nima možnosti vplivati, izhoda pa je ravno v tem, da bo moral ravno on odločno vztrajati na spoznavanju okoliščin, v katerih je TOZD, gospodarstvo in družba, da vztraja in da ve, s kakšno odgovornostjo se sprejemajo posamezne odločitve in razporeja dohodek. »Zahteva po višjem osebnem dohodku sama po sebi ne bi mogla pripeljati do izhoda,« pravi Marija Todorovič.

Očitno je, da odgovora na vprašanje, zakaj malo delamo, ne moremo iskati samo v mikrookolju, v TOZD, ampak tudi na splošnem družbenem nivoju.

Poleg tradicionalnih sindikalističnih zahtev pa je v tem vzorcu vidna tudi zavestna zavest. Prevladuje pa realizem, ki bi ga lahko zelo slikovito opisali s izjavo upokojenke iz Osijeka, ki je na vprašanje, kaj nas lahko stimulira, odgovorila: »Samo dobra volja in da gledamo stvarnosti v oči. Nihče ne more nikogar priganjati k delu. Ubogi tisti, ki ga je treba priganjati in tisti, ki ga priganja. Iz take moke ne bo kruha.«

Razumljivo je, da je za vse to dobra volja premalo.

Iz revije NIN št. 1707 prevedel in priredil Mile Crnović

PS.: Raziskovalci so anketirali dve populaciji, in sicer 43 zaposlenih v neki beograjski delovni organizaciji, od tega je bilo 38 delavcev iz proizvodnje in je to nekakšna »delavska anketa«. Večina (35) jih je želela ostati anonimna, kakor tudi v telefonski anketi (51). Odgovori vprašancev iz prve populacije so v tabelah označeni s »delovna org.« iz telefonske ankete pa s »SFRJ«.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Eden bolj redkih pozitivnih dogodkov v zahodnonemški železarski industriji je bil pozitiven poslovni rezultat železarske družbe Hoesch za leto 1982, kljub zelo neugodni situaciji s prodajo železarskih izdelkov na domačem in tujem tržišču. To je ta družba dosegla predvsem z ukrepi, ki jih je pričela izvajati leta 1980. njihov glavni namen pa je bil s prestrukturiranjem, modernizacijo in ustavitvijo nerentabilnih obratov v posameznih železarnah doseči bolj racionalno poslovanje. Med te ukrepe spada tudi ustavitev obratovanja zadnje SM jeklarne ob koncu leta 1982: železarni Vestfalienhütte.

ki pa je žal zdaj nadvse pusto in prazno. Borislav se spet odpravlja v Francijo, z upanjem, ki ga z ženo gojita že šestnajst let: da bi bilo vsaj malo bolje...

Neizmerno je hvaležen jeseniškimi žičarjem in vsem železarjem, kaj takšnega res ni pričakoval. Če ne bo nič bolje, pravi, bom stopil pred njega in rekel: pristrana hvala! In če bo, si lahko mislimo!

Ob tem pogleda le v mizo in utihne. A delavci in vsi vemo, zato v imenu humanosti skremo le: pomagajmo tihemu in rečemo sodelavcu, pomagajmo v človeški stiski in neizmerno nesreči.

Če kakorkoli denarno zmorete, pridružite se akciji naših žičarjev in prispevajte za zdravljenje otrok. Denarne prispevke lahko nakažete na žiro račun (na davčni upravi so objubljeni, da ga ne bodo oddavili): Ljubljanska banka, enota Jesenice: 5153-62-37-610 za Dončičeve 8007-6345-06.

D. Sedej

Zdenka in Radoslav Dončić

KOLIKO UR, Približno, Resnično Delate?

	SFRJ	delovna organizacija
— več kot je sam delovni čas	12 %	0 %
— ves delovni čas	16 %	39 %
— več kot polovico delovnega časa	57 %	44 %
— polovico delovnega časa in manj	10 %	12 %
— ne vem	5 %	5 %

Od kod nedelavnost delovnega ljudstva? Ali je vzrok ta, da so odpovedali nekateri gospodarski mehanizmi in ker so pretrgane nekatere pomembne vezi, ali pa bi vzroke lah-

ko iskali v pomanjkanju stimulacije? Ali se uresničuje že znan pregovor: Nihče me ne more tako malo plačati, kakor jaz lahko malo delam!

ISKRENO POVEJTE, ALI STE PREJŠNJI MESECI ZASLUŽILI PLAČO?

	SFRJ	delovna organizacija
— celo več sem delal	17 %	7 %
— da, zaslužil sem jo	62 %	65 %
— nisem je zaslužil (brez obrazložitve)	16 %	9 %
— ni bilo pogojev	5 %	19 %

Zanimivo je, da se v nekaj sto odgovorih anketiranih kaže odsotnost kritike nedela. Eden izmed anketirancev je izjavil, da je v primerih, ko ni dovolj dela, ko pride do zastojev v proizvodnji, nesmiselna tudi delitev na delavce in nedelavce.

V Jugoslaviji je bila v času od 1953. do 1975. leta poprečna rast produktivnosti 3,5 % letno. Zadnja leta prejšnjega desetletja pa so minila v »čudnih« nihanjih glede stopnje produktivnosti. V letu 1976 je padla na 1,7 odstotka, po dveh letih se je ponovno dvignila na 4, 1979. leta se je zmanjšala na 2,7, v naslednjih treh letih pa je še nadalje padala. Torej ni sledu niti o rasti produktivnosti niti o rasti stopnje produktivnosti: -0,4 %, -1,5 % in -1,4 %.

Danes mnogi menijo, da so vzroki nizke produktivnosti znani, vendar pa nam manjka odločnosti, da bi jih odpravili. V anketi veliko število izprašancev meni, da bi morali pri reševanju nizke produktivnosti začeti »pri glavi...« Veliko več pa jih meni, da primanjkuje stimulacije za boljše delo.

Dopolnilni motiv za raziskovanje javnega mnenja je bila burna razprava glede »socialnih kart« v zadnjih tednih. Precej je bilo takih, ki so te prijeme socialne politike brez zadržkov označili kot hinavščino, kar nas na prvi pogled preseneča. Vse to pa ne bi smeli pripisovati le pristranskemu pisanju javnih glasil, ampak naj bi bil to nekakšen lakmusov papir, ki naj bi s pomočjo čustvenih izlivov odkril dvoje zahtev:

1. »proizvodno delo je treba bolje plačati«

2. »da se bolj dosledno uresničuje princip delitve po delu«.

Prepričljiva večina anketiranih iz delovne organizacije meni, da bi motiviranost za delo najlažje dosegli, če bi za več dela dobili tudi višji osebni dohodek. Vprašanci v beograjski delovni organizaciji kovinske stroke so kolebali med alternativama: »Sedaj je najvažnejše ravnati se po delitvi po rezultatih dela« (46 %) in »potrebno je zaščititi standard slabše plačanih« (42 %). Vendar pa 77 % vprašancev meni, da tisti z najnižjimi osebnimi dohodki dobivajo premajhen osebni dohodek.

KAJ JE PO VAŠEM MNENJU SEDAJ BOLJ POMEMBNO?

	delovna organizacija
— ravnati se po delitvi po rezultatih dela	46 %
— zaščititi standard najslabše plačanih delavcev	42 %
— brez odgovora	12 %

Potrebno je upoštevati dejstvo, da je povišanje cen v največji meri prizadelo tiste z najnižjimi osebnimi dohodki. Potem ni nič presenetljivega, če se v odgovorih pogosto ponavlja, da je potrebno breme stabilizacije bolj pravično razporediti. Vidno je, da slabše plačani sloji delavcev težko prenašajo pritisk cen in padec standarda. V vseh slojih delavcev pa se pojavlja mnenje, da osebni dohodki ne morejo več prenesti tega pritiska.

Pričakovali bi, da bi bilo v času stalnega padanja življenjske ravni vse več zagovornikov ideologije »enakih želodcev«. Kaže pa, da poleg očitnih pritiskov za povečanje osebnih dohodkov in solidarnost do posameznikov obstajajo tudi posamezna kolebanja; večina pa vztraja na stalšču: nagrajevanje po delu, kar pa je v sedanjih pogojih ustvarjalno in napredno. Nedavno je bilo v razpravah o dokumentih »Kraigherjeve komisije« moč slišati, da se v Jugoslaviji samo 15 % celotne mase osebnih dohodkov »nahaja« v kategorijah »najboljše« in »najslabše« plačani. V prejšnjem desetletju je bila najpogostejša politična tema ravno nagrajevanje po delu. Torej nas samo teh 15 odstotkov deli od tega, da imamo vsi enake osebne dohodke.

Julijsko poročilo Zveznega zavoda za statistiko o čistem osebnem dohodku glede na stopnjo šolske izobrazbe podpira prejšnjo trditve. Leta 1986 je bil poprečni osebni dohodek nekvalificiranega delavca 494 dinarjev, poprečni osebni dohodek visokošolca pa 1.335 dinarjev. Leta 1981 pa je nekvalificirani delavec dobil 6.945, visokošolac pa 16.940 dinarjev. Razpon je bil očitno zmanjšan. To bi lahko bolj nazorno prikazali s tabelo tako imenovanih »indeksnih nivojev«. Če poprečni osebni dohodek označimo s 100, potem je imel visokošolac 1986. leta nivo 182,9, nekvalificirani pa 67,7. Poleg akcije sindikata, da se bolje plačuje poprečno delo najnižje kategorije delavcev, so se njihovi osebni dohodki malo dvignili; torej na tej lestvici na nivo 68,4, vendar pa je visokošolac padel na 166 (za 17 indeksnih točk). Mnogi lahko že v tej »izgubi cene« najbolj kvalificiranih vidijo pomemben vzrok demotiviranosti. Zanimivo je tudi, da je v tem času tudi druga pomembna kategorija kreativnih — visokokvalificiranih delavcev »izgubila na ceni« — z nivoja 126,6 je padla v tem obdobju na indeksni lestevici na 119,6. Od uspešnosti vodenja te profesionalne tekme je v veliki meri odvisna motivacija.

ALI JE RAZMERJE MED OSEBNIMI DOHODKI SEDAJ REALNEJŠE KOT JE BILO PRED PETIMI, ŠESTIMI LETI?

	SFRJ	delovna organizacija
— enako je kot prej	21 %	30 %
— sedaj je realnejše	27 %	12 %
— nerealno je zmanjšano	21 %	28 %
— nerealno je povečano	31 %	28 %

Ugovarjali bi lahko, da ta statistična slika ne odsluškava dosledno vsebino delitve, ki je bolj rezultat »toz-dovskih« odnosov sil, kakor pa real-

nih kriterijev. Mnogi vprašanci so delitve opisali kot vpitje, sleparjenje in stremušstvo. Ali takšen razvoj lahko pojasnimo le z dejstvom, da je da-

HUMANA AKCIJA NAŠIH ŽIČARJEV

Delavci TOZD Žičarna so že lani jeseni začeli z akcijo zbiranja denarja za vsaj delno ozdravitev dveh neozdravljivo bolnih otrok njihovega sodelavca Borislava Dončiča. Borislav Dončič, že dvajset let delavec Žičarne in po mnenju sodelavcev izredno dober, marljiv delavec, je prišel na Jesenice s Kosova. Na Jesenicah se je naselil, ustvaril družino, v kateri sta se mu rodila dva otroka: Zdenka, ki ima danes šestnajst let in Radoslav, ki ima trinajst let.

Oba malčka sta zbolela že ob rojstvu, zdravniki so po nekajmesečnem zdravljenju najprej Zdenke, po nekaj letih pa še Radoslava, obupali. Bolezen — Epydermolysis bullosa hereditaria — je neozdravljiva.

Starša sta doma celih šestnajst let nadvse skrbno negovala otroka in le sosedje dobro vedo, kaj to pomeni. Oba malčka, sicer nadvse bistra, inteligentna, imata že od rojstva, noč in dan s povoji povezane roke, kajti ob enoplastni koži se hudo ranita že ob najmanjšem dotiku. Če se jima le malo bolj neoprezno dotakneš obrazka, zakrvari v hudi rani. Vse telo je v izpuščajih, tudi hrbet, podplati, ustnice... Ponoči ni spanja, na dvorišče sta morala hoditi tako, da se nogici nikakor in nikoli nista dotaknili... Prstki na rokah so se zleplili — v šolo nista hodila, a oba so doma naučili brati in pisati.

Oče in mati sta bila dan in noč na nogah, porabila na tisoče in tisoče obvez, loteval se ju je nenehni obup, kajti otroške oči so v stalnem otroškem začudenju, ki tako zelo boli in ki sta ga starša nenehno razumela kot: zakaj?

Borislav pa sodelavcem ni niti črhnil o tem, kako bolne otroke ima. Vedeli so, da sta bolna, nikakor pa ne, da tako hudo. A zaradi njiju ni bil odsoten niti en dan, ponujali so mu, da oddide sam v toplice, a je vedno odklonil: le kako naj gre, ko je jima doma Zdenko in Radoslava?

Ko pa je Borislav zvedel za francosko kliniko, je le menecaje in prvič v življenju stopil pred žičarje. Nemudoma so začeli akcijo, prispevali eno dnino, prispeval je sindikat, prispevale sindikalne organizacije vseh temeljnih organizacij Železarne. Francoski zdravniki so terjali enomesečno zdravljenje in zagotovili 60 odstotni uspeh. A en mesec na kliniki velja 130 milijonov starih dinarjev — 5.300 francoskih frankov na dan. Po akciji v vsej Železarni je lahko tudi jeseniška železarna kot delovna organizacija poslala na kliniko pismeno jamstvo, da je porok za plačilo zdravljenja — milijon novih dinarjev.

Vsaj v Žičarni pravijo, da bodo z akcijo nadaljevali, če bosta morala otroka ostati dalj kot mesec dni. In najbrž bosta morala ostati, kajti šele po treh mesecih bodo lahko uspehi.

Borislav Dončič, ki se je zdaj sam vrnil iz Francije, kjer sta otroka deloma pri sorodnikih, deloma na kliniki, pod skrbnim zdravniškim nadzorom, pravi, da ga je najbolj zabolelo tedaj, ko so mu na kliniki rekli, da sta v vsej Franciji le še dva primera te bolezni, ki je še niso pozdravili. Moral pa bi priti vsaj nekaj dni prej, da bi mu lahko pokazali nekoliko deklico, ki so jo popolnoma ozdravili...

Družina Dončičev živi na Jesenicah v izredno lepem in nadvse čistem stanovanju na Kejžarjevi cesti,

OTOK KRETA JE DOMOVINA EVROPSKE KULTURE

Poleg vladarjev so na ogled tudi kraljevi prostori, zraven njih pa dvorane svišča, ki ga označuje takratni božji simbol dvojne sekire. Razen najpogostejšega simbola, bikove glave in bikovih rogov, je v sončnem kultu dvojna sekira imela najpomembnejšo vlogo tudi v Mikenah in ne samo na Kreti.

V teh prostorih se lahko hitro zgušči, ker so povezani s stopnišči in temnimi hodniki. Zelo sem moral pohiteti s fotografiranjem, da sem lahko držal stik z našo skupino, ki se je kot boječa čreda držala skupaj, ko si je ogledovala spodnje kopalnice in kletne prostore. Shrambe so bile pri vrhu. To so bili nekakšni štirikotni kanali z ogromnimi lončenimi vrči za žito, olje in kdo ve za kakšne živilske zaloge. Če sem si prav zapisal podatke iz pripovedi našega vodnika, so samo v knoskoški palači v teh vrčih hranili v vsakem času nad 75 tisoč litrov najboljšega vina in prav toliko olivnega olja.

Sicer pa je imela palača kar pet nadstropij, če štejemo tudi prostore pod osrednjim trgom iz zelenobelih alabasterskih ploščic. Tu in tam so vidne zidne slikarije na temnorjavni, še vedno sveže delujoči podlagi. Prav tako presenečajo še vedno ohranjeni živopisno obarvani široki in nizki stebri, ki jih ne najdemo nikjer drugod na sredozemskem območju. Čeprav nam je vodnik zatrjeval, da so slikarije in barve zidov in stebrov izvirne še iz antike, sem podvomil v resničnost takšnih trditvev, ker so se mi zdele barve kar preveč sveže, kot bi jih šele pred dnevi pleskali.

V tronski sobi smo si ogledali leseni prestol in nekakšno klop za dvorjane. Vse je bilo zelo majhno, saj bi sedež zadostoval komaj za otroka, za današnjega odraslega človeka pa bi bil vse prej kot udoben. Nad prestolom je bila freska orla, zraven pa slika služabnika, ki dvori svojega gospodarja, v značilni togi drži, ki je precej pogoda ponazoritvam egiptovskih likov.

Celotni kompleks knoskoške palače leži v smeri sever – jug. Z ene strani so lahko vstopali gostje in odličniki, z nasprotni strani pa samo služinčad in podložniki. Pred palačo je bila nekoč posebna stavba, namenjena za sprejem gostov, ki so čakali tam, dokler niso bili poklicani v palačo. Tu so si lahko v jedilnici postregli z jedmi in pijačo po potrebi, če so morali čakati dalj časa, so se lahko tudi naspali na kožuhovalnih pohorah. Morda pa je bila ta stavba karantenska postaja?

NENADKRILJIVA UMETNOST MINOJCEV

V prostorih palače razen slik, nekaj okrnjenih podstavkov plastik in še kar dobro ohranjenih velikih vrčev, ni mogoče videti umetniških izdelkov minojске kulture. Te hrani muzej v Iraklionu, nekaj tudi muzej v Ateni in še več muzej v Londonu. Od vodnika zvezo, da doslej raziskovalcem na Kreti ni uspelo najti

kaj dosti večjih plastik. Ohranili pa so se številni drobni umetniški izdelki, ki zgovorno pričajo o visoki kulturni ravni prebivalstva minojскеga obdobja. Ti izdelki, ki so na ogled v Iraklionu, ponazarjajo ljudi, njihove običaje in način življenja. Upodobljeni moški so športne, žilave in sloke postave, oblečeni v predpasnike in obuti v visoke, bele koničaste škornje. Ženske na teh podobah in skulpturah pa so prikazane kot ljubka okroglasta bitja, ki nosijo dolga, bogato nabrana krila in spredaj odprte jopice. Pogosto so prikazane odlično izdelane figure ženske iz slonove kosti in zlata. Ta predstavlja minojsko boginjo, ki kroji kače. Druga takšna figura ponazarja boginjo na plesu. Takratni umetniki so si morali močno želeli, da so čimbolj zvesto prikazali graciozno gibanje žensk, kakor tudi gibanje nasploh. Odlični primerki te vrste je rezilo bodala z vložnimi liki iz zlata in srebra. Stirje močje z velikimi ščiti napadajo s sulicami tri krvoločne leve. Dva sta pobegnila, tretji pa ostane na prizorišču in sprejme boj.

Nenadkriljivo dovršenost ponuja tudi stara kretska keramika, ki zdaleč prekaša vse, ki jih poznamo doslej z območja Sredozemlja. Minojci so izdelovali tanke skodelice z raznovrstnimi črtami in spiralami v strogo obvladanih vzorcih. Čudovite so keramične kretske vaze, na katerih so v svetlih barvah na temnem ozadju ali v temni barvi na svetlem ozadju upodobljene lilije, sipe in drugi živahni motivi iz narave.

Vse, kar je staro in skrivnostno, buri fantazijo in ustvarja predpostavke, ki so pogostokrat le plod bujne domišljije. Tako je tudi z minojsko kulturo. Zelo malo je otipljivih dokazov duhovne kulture, razen slikovnih upodobitev. Ker se znanstvenikom ni posrečilo odvozljati stare kretske pisave, je tudi težko ugotoviti, kakšen delež imajo Krečani v znanosti in pesništvu. Le najdbam v Egiptu se mora človeštvo zahvaliti, da so omogočile približno določitev obdobja kretske otočne kulture. Iz teh najdb je razvidno, da je minojška kultura dosegla največji razcvet

po letu 2000 pred našim štetjem. Okoli leta 1600 pred našim štetjem pa so bili baje ustvarjeni najtesnejši stiki z Egiptom. Iz tistega časa je nekaj dokazov, da so se Egiptčani celo učili pisati imena poznih Minojcev. V tem obdobju, ko je bila Kreta na vrhuncu moči in slave, je kultura cvetela tudi izven palač na podeželju v bogatih naseljih.

Postopoma se je v vzhodnem Sredozemlju začela uveljavljati nadmoč vladarjev drugih grških pokrajin. S tem pa je začela upadati slava in moč Minojske Kreta, ki je prešla k Ahajcem v Mikene in naprej po grških krajih na Egejskem morju. Minojci in njihovo kulturo je popolnoma pokopal vdor Doričev okoli leta 1000 pred našim štetjem. To je pomenilo zaton ene najbolj blestečih obdobjev stare Grčije.

Kreta je tudi otok, ki je v človeški zgodovini prestal najdaljše obleganje. To je bilo v času oblasti Benečanov v 17. stoletju po našem štetju, ko so se kar 24 let upirali turškim napadom. Turškemu velikemu vezirju je končno uspelo streti upor branilcev leta 1669. Od takrat pa so Turki z manjšimi presledki gospodovali na otoku vse do leta 1913. Sledi štiristoletne vladavine Benečanov so najbolj vidne v Iraklionu, ki je še danes obdan s trdnjaskimi zidovi in palačami iz klesanega kamna.

Območje ruševin knoskoške palače še kar naprej z enako vnemo raziskujejo strokovnjaki grških arheoloških institutov. Upajo, da bodo našli še kaj neodkritega. Precejšen del palače oziroma kompleksa ruševin je ograjen z lesenimi ogradjami, ker delavci odkopavajo ali pa s cementom utrjujejo dragocene izkopanine.

IZLET V MESSARO — NA JUŽNO OBALO

V ostrih ovinkih se cesta začne vzpenjati kmalu potem, ko pridemo iz glavnega mesta. Vsenaokrog so hrički z vinogradi. Tukajšnji kmetje pridelujejo slavno kretske grozdje, ki je znano po sladkorju in kot najboljšo namizno grozdje v Evropi. Iz njega izdelujejo tudi svetovno znane kretske rozine. Trgatev se začne že sredi avgusta. Torej kar dva meseca prej, kot pri nas. Rozine izdelujejo tako, da grozdne jagode namočijo v olivno olje in jih nato sušijo na soncu. Namizno grozdje izvažajo po vsej zahodni Evropi in Skandinaviji. Največji kupec grozdja s Kreta je Zvezna republika Nemčija. Iz grozdja, pravzaprav iz tropin tega grozdja, kuhajo odlično žganje »rakia« (verjetno je to turška beseda, iz katere je nastala tudi srbska rakija).

Nekega dne pa je stariček začel, preden je mladenič odšel v sobo s pianinom: — Kolikor veste, se dogajajo dandanes okoli nas velike reči. Vojne bo prej ali slej konec. Pri nas je mnogo ljudi, ki si delajo skrbi, kaj bo z našo deželo po vojni. Gotovo ste že čuli, da se proti okupatorju borijo razne skupine, imenujejo jih belogardiste in v ljubljanski pokrajini, ki so jo lani jeseni zasedli Nemci, domobranci. Z vsemi temi skupinami so pripadniki OF navskriž. To je ideološka konfrontacija, kakršne še slovenski človek ni doživljal. Tukaj pa je velika tragedija, ker se odigrava bratomor. So ljudje, ki vidijo v pripadnikih OF zgolj komuniste, ki hočejo sovjetijo za bodočnost naše domovine. So pa tudi taki, ki čakajo in upajo megleno nekam zaverovani, da jih bodo zapadni zavezniki anglo-amerikanci osvobodili in ne vem, kaj še.

Starec je počakal nekaj časa.

Kaj je OF?

Ker je poslušalec negotovo pokimal, je nadaljeval: — Takoj prve tedne po vkorakanju Nemcev v Jugoslavijo so rodoljubi in razgledani politiki ustanovili Osvobodilno fronto slovenskega naroda, v kateri so združeni bivši sokoli, kulturniki, krščanski socialisti in komunisti. Najbolj organizirani od vseh pa so komunisti. Iz ljubezni do naroda in iz prepričanja, da edinole upor lahko reši mali slovenski narod pred smrtjo, so se združili in uprli. Sedaj je formiranih vse polno partizanskih enot, zlasti v bivši italijanski coni, to je v Ljubljani in okolici, na Dolenjskem, Notranjskem in tudi na Primorskem.

Dijak je prvič čul kaj takega. Sicer je bral doma neko ciklosticiarno čtivo, ki so ga puščali aktivisti, a tako jasno mu ni bilo, kot mu je stariček vso zadevo razlagal.

VALENTIN POLANŠEK

90

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Sedaj pa smo nekateri v velikih skrbih, kaj bo, če gre tak bratomor dalje. Kajti začeli bodo tudi na Kranjskem ustanovljati domobranske postojanke. Veš, dragi mladenič, kaj to pomeni, slovenski ljudje bodo v tujeve uniformi in službi šli z orožjem proti tistim v gozdu, ki toliko trpijo in se s tako predanostjo bijejo proti zavojevalcu že tretje leto? Jaz si kaj takega niti predstavljati ne znam. A slišim tudi tukaj v mestu glasove, da je tako prav, da se rešimo komunizma. Ako verujemo, da bodo zavezniki zmagali, kako je mogoče, da se skupina slovenskih ljudi da vpreči v voz okupatorja? Če bodo prišli angloamerikanci kot osvoboditelji, kaj bodo počeli s tistimi, ki so se borili s hitlerjanci skupaj proti partizanom? Ko čujemo, da imajo Angleži svoje zastopnike v partizanskih komandah?

Spet premor. Težak in mučen.

Imamo ljudi v Ljubljani, ki vidijo v domobrancih nekako sveto vojsko, ki se bori za ohranitev krščanstva. Kako je mogoče kaj takega? S Hitlerjevo pomočjo ohraniti Slovencev vero? Kakor bi nekdo trdil, da bom z vodo ohranil ogenj? Predstavljam si kaj takega med vami, koroškimi Slovenci! Da bi se fanatiki verskega kova zagnali, začeli oboroževati gotove mlade nevedne ljudi in jih — kot Slovencev rečem — poslali v boj proti partizanom! Si znate Korošci kaj takega predstavljati?

Dijak ni vedel odgovora.

Premor. Mučen in težak.

Poznam značajne ljudi, ki so levičarji in že leta in leta ilegalni pripadniki napredne levičarske ali celo komunistične partije, ki trdijo, da v naši deželi ne bodo Sovjeti po svojem vzorcu kolhozov in sistemu komandirali, četudi pridejo kot zavezniki na koncu vojne v Jugoslavijo. Mi Jugoslavlani si bomo uredili bodočo domovino sami, kakor bo narod odločil. Verjamem in sem spet v skrbih. Mnogo sem bral o ruski revoluciji, mnogo je pozitivnega, a veliko je tudi negativnega. Seveda vem, da je ruski človek v bistvu drugačen kot srednjeevropski Slovan, dasi nihče od obeh ni bil nikdar svoboden, enega je tlačil carizem, drugega avstroogrski cesar in srbski kralj.

Premor.

Ne vem, zakaj vse to tebi pripovedujem. Mnenja sem, da je treba vam mladim ljudem, zlasti koroškemu Slovincu, vedeti, kako se suče kolo zgodovine. Vam, ki hodite v šole, kjer niti sledu ni o slovenski zgodovini.

No, kaj delajo z našo slovensko mladino Nemci na Kranjskem in Štajerskem? V nemške šole z njimi! Naši morajo na učiteljske v Celovec, Gradec, Maribor, koroški Slovenci pa z Nemci pomešani v Kranj in zdaj menda še drugi v Ljubljano. Hočejo z vami pridobiti tisti kader, ki bo po vojni — po njihovi zmagi, v katero že sami nacisti vedno manj verujejo — germaniziral vse ozemlje od Drave in Mure do Jadrana. Stari nemški sen Prusov naj bi vi bodoči učitelji uresničili!

Hitlerjanci vendar ne bodo zmagali! Je odločno vsekal mladenič vmes.

Za trenutek je bil stariček iznenaden. Potem je planil proti mlademu človeku in ga stiskal k sebi kot dobrotljivi očanec svojega dediča: — To sem vedno slutil v tebi, dragi mladenič, dragi Korošec, da nisi pokvarjen, da si v redu človek in rojak!

Tako objeta ju je dobila skrivnostna ženska. Obzirno je obstala pri vratih. Ko sta ju ugledala, sta stopila malce narazen.

— Oprostite, če sem motila. Nujno moram oddati tole dijaku, da spravi kakor že na pošto. Bolje pa bi bilo, če domov. Ima pa čas.

(nadaljevanje)

MIHA KLINAR

18

HAJKA

»Drznik!« je kričnil komisar Bojan in planil k njemu, a ga ni dosegel. Tudi njega je pokosil italijanski rafal, borci pa so jurišali naprej, kakor da sta med njimi še vedno oba. Kričali so od navdušenja, ko so italijanski vojaki nenadoma zopet izgubili pogum in se kakor plaz zvalili čez rob, izza katerega so prišli. Se le na robu, pod katerim so zavzeli položaje, so pogrešili komandirja Drznega in komisarja Bojana.

Klicali so ju, pa se nista oglasila.

Ko so se umikali na stare položaje, so ju našli mrtva, nedač od obeh mrtvih borcev.

Vse štiri so odnesli s seboj.

»Bojan je padel in...«

»Bojan?« Blaž ni mogel verjeti. »Bojan?« ga je stisnilo v grlu. Bolečina nad mrtvim prijateljem ga je za trenutek iztrgala vsemu, kar se je okrog njega dogajalo. »Bojan?« Kot otroka sta se igrala skupaj in rasla. Že otroška leta so ju združila v neomajno prijateljstvo, ki se ni pretrgalo niti takrat, ko je on — Blaž — kot ključavničar zapustil domači kraj in se zaposlil v Goricanah, pa tudi potem ne, ko je zapustil Gorice in se zaposlil v Vidmu pri Krškem. Dopisovala sta si. In ko je se je on — Blaž — ob razsulu Jugoslavije vrnil domov in se zaposlil v Kranju, sta se znašla zopet skupaj, začela sodelovati v Osvobodilni fronti, organizirati tabor, postala komunisti, ki sta morala ostati na terenu, dokler ju je partija potrebovala v sovražni-kovem zaledju pri organizacijskem delu. Bojan se je moral umakniti s terena že pred dobrim letom. Tudi on je hotel z njim, a je moral ubogati partijo in se naprej delati na terenu vse do februarja lani, ko ga je poslala v operativne enote. In

zopet je bil Bojan tisti, ki ga je predlagal za komandirja. Postal je, čeprav ni nikoli mislil postati komandir, kaj šele komandant bataljona, kar je danes, čeprav je komaj pol leta v borbenih enotah. Drugi so hoteli tako, čeprav se še noben partizanski komandant ni tako naglo povzpela na komandantski položaj. Bojan mu je utrl pot in mu pomagal pridobivati zaupanje borcev, s katerimi se je čutil eno.

— In zdaj Bojana ni več?

»Komandant, nova sovražna kolona iz smeri Poče,« ga je nekdo prebudil iz žalosti in bolečine.

— Komandant sem — je pomislil. Ne sme pokazati, da ga je Bojanova smrt potrla bolj kakor smrt drugih.

In vendar se potrtosti zaradi Bojanove smrti ni mogel znebiti.

»Maščevali bomo Bojana!« je zakričal, a se takoj zavedel, da je pristranski, kar kot komandant ni smel biti. Zato je nadaljeval: »Maščevali bomo Drznega! Maščevali vse, ki so padli, četudi sami pademo!«

Njegove besede so bile prisega. Bile so resnično maščevalno čustvo, zakaj Blaž ni bil samo komandant, marveč tudi partizanski pesnik.

»Naj žanje smrt vas zdaj, tirani, da borci bodo maščevali!« se mu je povelje, ko so italijanski vojaki že tretjič napadli partizanske položaje, nehotne spremenilo v verz, ki se je porajal hkrati z jurišem, s katerim je odbil tretji italijanski napad.

Bil je komandant in pesnik.

Njegove pesmi so bile juriši.

»Naj zahrumi: juriši! hura! od Labnega do Porezna!« je jurišal.

Italijanska vrsta se je umaknila, a je po umiku zasedla že pripravljene položaje. Teh pa, Blaž je takoj opazil, brez partizanskih žrtev ne bo mogoče prebiti.

Italijani niso poizkušali vnovič napasti, toda umaknili se niso.

Komandant Blaž je moral misliti na izmik. Razposlal je izvidniške patrulje v več smeri, a vse so se vrnile z nerazveseljivimi podatki. Italijani so dobivali pomoč. Tovorjaki, ki so

imeli na razpolago dobre, že pred vojno zgrajene italijanske vojaške ceste, ki so vodile proti bivši meji z Jugoslavijo, so dovažali z vseh strani vojaštvo.

Položaj je postajal za bataljon od trenutka do trenutka težavnejši. Blaž, pa tudi borcem, kmalu ni bilo več treba ugibati, kaj namerava sovražnik. Ko so zapustili stare položaje in se hoteli premakniti proti meji, so jih vrgli nazaj gosti italijanski rafali. K sreči so bili merjeni previsoko in so roji jeklenih os zateglo žvižgali, brneli in neprijetno sikali nad njihovimi glavami.

Morali so se umakniti na stare položaje, kjer jih je še čakala njihova zaščitnica in držala v šahu italijanske vrste, ki so bile danes še trikrat tepene v stilu, v katerem so italijansko vojsko slikali že njihovi očetje, kadar so se spominjali avstrijskega prodora soške fronte in italijanski beg za reko Piave. Da so na ta prodor morali čakati celi dve leti in pol, njihovi očetje navadno niso govorili.

Italijanski ogenj je postajal čedalje hušji in je sekal proti partizanskim položajem že skoro z vseh strani. Komandant Blaž bi moral postaviti krožno obrambo, a je ni več mogel. Na partizanske položaje so začele padati italijanske mine in jih spreminjati v oblake dima in prahu. Nekje se je vžgalo neko drevo in kmalu se je del gozda spremenil v požar. K sreči se je ogenj širil v nasprotniko smer in ne v smeri, med katerimi je komandant Blaž iskal najprikladnejšo smer za proboj.

Za nobeno se ni mogel odločiti.

V primeru razbitja zborna mesto greben Porezna,« je naročil komandirjem, med katerimi ni bilo več Drznega, komandirja njegove udarne čete. Zato je poveljstvo te čete prevzel sam, kakor da bi si util, da bo že naslednji hip potrebna, ker so prav tedaj Italijani naskočili z vseh strani.

»Avanti! Avanti!« je bilo slišati priganjanje italijanskih komandirjev, vodnikov in drugih nižjih sarž že v neposredni bližini položajev jurišne čete.

V Blaža se je nenadoma priplazila misel, na katero že zelo dolgo ni mislil.

(nadaljevanje)

Izvršni svet OS Radovljica je na 58. seji, 20. septembra, obravnaval obširno gradivo o osnovah programa zdravstvene varstva v občini Radovljica v letu 1983, na osnovi prikaza stanja uporabnikov in zmogljivosti ter finančnih možnosti izvajalcev. Na dnevnem redu so bile še premoženjsko pravne zadeve in izjemne lokacije za gradnjo stanovanjskih hiš zasebnikov. Na seji so izrekli soglasje k povečanju sredstev sklada skupne porabe nad dovoljenim v Žitu — TOZD Triglav — Gorenjka Lesce ter mnenje k ponovni kandidaturi direktorjev Živila — TOZD Trgovina Bled, INTEGRAL — TOZD Golf hotel Bled in TOZD Park hotel Bled.

Na prvi septembrski seji predsedstva Skupščine občine Radovljica, na kateri je bil navzoč tudi predstavnik občinske zdravstvene skupnosti, so po pregledu gradiva za skupščinsko zasedanje in ugotavljanju skladnosti s poslovnikom skupščine določili dnevne rede za vse tri zbornice skupščine, ki bodo zasedali na ločenih sejah 19. oktobra. Določili so delovna telesa, ki bodo predhodno obravnavala vsa gradiva in se dogovorili o nadaljnjem postopku o zadevah, ki jih sprejema občinska skupščina. Razpravljali so tudi o problematiki financiranja zdravstva v občini.

V presojanju dejavnosti vseh komisij pri občinskem komiteju ZK Radovljica v začetku septembra, so člani predsedstva komiteja ZK opozorili na določeno krizo, ki izvira iz pasivnosti članov teh komisij. Spričo tega so menili, da je potrebno zamenjati vse nedelavne člane in tudi predsednike komisij. Odpraviti je treba forumski način dela in vztrajati na trdnosti in pogostejši povezavi z osnovnimi organizacijami ZK v občini. Dejavnost/komisij bo ena od osrednjih tem prihodnje seje komiteja.

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je tudi letos priredila vsakoletni pohod po poteh Jeseniško-bohinjskega odreda, v soboto, 10. in v nedeljo 11. septembra. Pohodna kolona je krenila z Bohinjske Bele, prek Gorjuš in Goreljke na Rudno polje. V tamkajšnji vojašnici so mladi pohodniki prenočili in naslednjega jutra nadaljevali pot prek Stare Pokljuke in Krnice na Bled, kjer je bil cilj pohoda, ki se ga je v deževnem vremenu udeležilo 25 mladincev in mladink.

O položaju po septembrskem potresu, ki je ponovno prizadel pobrateno občino Brus, je razpravljal izvršni svet OS Radovljica, ki je takoj po nesreči vzpostavil stik s predstavniki Brusa. O višini in obliki nudenja pomoči bo izvršni svet OS Radovljica odločal takoj, ko bodo dobili dokončne podatke iz Brusa.

Med večdnevnim bivanjem v Sloveniji, kot gost CK ZKJ, je obiskal Radovljico Albio Alfonso, funkcionar ekonomskega oddelka CK KP Kube. V petek, 23. septembra, ga je sprejel sekretar OK ZK Radovljica Branko Čop, nato pa je v sejni sobi občinske skupščine za vodstva občinskih družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine predaval o aktualnih vprašanjih gospodarskega razvoja republike Kube.

NA ŽIVINOREJSKEM BALU

Završnica, 24. in 25. septembra. Verjeli ali ne verjeli, ampak to podoba raja obiskuje vsako leto več ljudi! Mirno lahko zapišemo, da že dosega raven »kravjega balu« v Bohinju.

V soboto zvečer je gori kresni ogenj pozno v noč. Ljudje so se zbrali šele proti večeru, nekateri so prilezli iz bližnjih gozdov, kjer so si nabrali gob, druge je pripeljala radovednost iz bližnjih krajev, slovenska pesem pa se je čula iz mladih in starih grl.

V nedeljo dopoldne se je zbralo nekaj obklov, ki so nesebično zalili Gornjesavsko dolino. Tu in tam je posijalo sonce, vendar pa tisti »deček« ni ustrašil obiskovalcev Završnice.

Mene pa je, kajti v dolino sem se odpravil šele popoldne. Bila je tri preč. Nekaj mi je pravilo, naj pustim avto ob glavni cesti. In pozneje sem se prepričal, da sem storil prav. Pa še kako! Kajti le nekaj deset metrov nad graničarsko karavlo je bilo »pločevinastih konj« več kot krav, pa krav sploh ni bilo malo, kdo bi jih štel...

Smetišča pa nikjer! Gledam in gledam, kje je tisto veliko smetišče, ki je v začetku septembra tako smrdelo, pa nič ne vidim! Sama dobra rodna zemlja. Odlična poteza, vam rečem. Bravo Turistično društvo Žirovnica in vsi tisti, ki so pripomogli k temu dobremu delu.

Potem se eno presenečenje: ob vstopnihi je vsak dobil spominski obesek, okroglo žgano ploščico iz lesa, na njej pa se vrti mlad par v slovenski narodni noši, spet ideja ZK Žirovnice. Toda presenečenje še ni bilo konec.

Ko je obiskovalce zapustil vse tiste dolge vrste »železnih konj«, ga je sprejela in vsrkala vase množica. Množica ljudi, obiskovalcev iz vseh koncev in krajev Gorenjske, Slovenije, ob cesti je bilo opaziti celo nekaj vozil s tujo registracijo.

Množica je prešerno poskakovala ob taktih »Veselih planšarjev« in se gostila ob sveže stesanih mizah in klopih, stala ob stopnicah, jedla in pila po presenetljivo zmernih cenah, za nekaj reči pa celo nizkih, denimo: kruh z zaseko, medica, ki jo je kmalu zmanjkalo; množica se je zabavala ob kegljišču na travi, kjer so le redki uspeli podreti vseh devet kegljev... za vsak podrti keglj se dobil jajček... ogledovala si je suho robo Ribničana in si lahko privoščila

la kakšno kuharico, valjar (vsaj ženske), množica je uživala v lepem popoldanskem soncu, prepevala in se skratka veselo imela.

To je bil pravi manifest slovenskih pikniških duš. In nehoti pomisliš: pa še vedno skupaj držimo. »Čeprav nas je milijon samo!« Ta nedelja bo vsem obiskovalcem Završnice ostala v lepem in neopozabnem spominu in verjetno tudi vsem organizatorjem prireditve, saj jim je nazadnje uspelo privabiti toliko ljudi, kolikor jih dolina doslej še ni videla! To je bila ti-

BOHINJSKI TURISTIČNI DELAVCI SO SE IZKAZALI

Na tradicionalnem 14. srečanju gorenjskih turističnih delavcev, ki je bilo tokrat v Bohinju, se je zbralo okoli 200 udeležencev — mogoče nekoliko manj, zaradi številnih prireditev prav preteklo soboto in nedeljo, 24. in 25. septembra. Tako so jih pogrešali z Jesenic in Kranjske gore.

Bohinjci so se tokrat lepo izkazali. Veliko so imeli pokazati od zadnjega srečanja leta 1975. Nov dom Joža Azmana v Bohinjski Bistrici, muzej Tomaža Godca z urejeno celotno okolico, novi hotel Jezero, ki se lepo vključuje v okolico — nadvse lepo urejeno, tako da res ni kaj reči temu malemu središču, ki je nastal ob začetku idiličnega jezera.

Gorenjski turistični delavci so obiskali tudi smučišče Koble in obudovali skrbne priprave na zimsko sezono. Tu res manjka le še cesta do Raven. Kdaj pa bo ta, je danes le težko predvidevati!

Seveda ni manjkalo tudi govorov in pozdravov predstavnikov turističnih organizacij iz radovljiške občine. Predsednik gorenjske turistične zveze Roman Teržan je povedal, kaj je zveza delala v preteklem letu, kaj si želi v bodoče, kako povečati zanimanje za turizem v vaseh izven večjih turističnih središč, saj je vsa Gorenjska eno samo valjivo turistično področje, ki postaja tudi vse bolj valjivo za tuje in domače goste.

Predsednik izvršnega sveta skupščine radovljiške občine Janez Smole je pohvalil rezultate letošnje turistične sezone na Gorenjskem, saj so se v tem jesenskem času polni skoraj vsi hoteli na Bledu in v Bohinju

na doslej še ni videla! To je bila ti-

sočglava množica. Ampak nekaj mi pa ni bilo čisto všeč, čeprav je bilo skoraj vse »za odlično«! (Tale Iskra spet nekaj »šimfa«, se bodo nemara spogledali na TD Žirovnica). Torej: pogrešal sem koše, sode za smeti. Zlasti ob prodajnih mizah. Vse polno papirja je bilo po tleh. Verjetno bi drugi dan imeli prireditelji sami veliko manj dela s pospravljanjem! Morda se motim?

Pa še nekaj! Bilo bi naravnost fantastično, če bi do naslednje prireditve asfaltirali cesto. Po cesti se namreč zelo praši, posebno če piha močan veter in ta je v nedeljo zvečer precej nagajal.

Tomaž Iskra

Gospodarstvo radovljiške občine je za prvih šest mesecev 1983 ustvarilo 25 % več celotnega prihodka, kot v enakem obdobju lani, dohodka za 12 % več in akumulacije za 16 % več. Rast je treba pripisati predvsem povečanju domačih cen in pa občutni devalvaciji. Kljub temu pa je razmerje med rastjo celotnega prihodka v občini in poslovnimi sredstvi ugodnejše kot lani.

Industrijske OZD v občini Radovljica so v prvem polletju 1983 izvozile na tuje za 987.763.000 din, ali 3,3 % več kot lani, na konvertibilni trg pa je njihov izvoz porasel za 39 %. Letos je delež konvertibilnega trga porasel za 16 %. Izvoz so največ povečali OZD Veriga Lesce, Iskra TOZD Instrumenti Otoče, LIP Bled, Sukno Zapuže, Almira Radovljica, ŽITO Triglav — TOZD Gorenjka Lesce in Elan Begunje.

V prvem polletju 1983 so industrijske OZD v radovljiški občini za svoje potrebe uvozile za 570.640.000 din repromateriala, surovin in opreme. Po polletnih ocenah je skupno uvoz v tem obdobju padel za 18 %. Več kot lani so uvozili le v Verigi Lesce in Suknu Zapuže. Kar 69 % vsega uvoza v občino prihaja s konvertibilnega področja.

Ob polletju 1983 je v občini Radovljica izkazovalo izgubo 12 TOZD, kar je pet več kot lani. Izguba je ocenjena na 67.372.000 din, kar je 96 % več kot v istem obdobju lani. Gostinstvo je ustvarilo 78. industrija pa 22 odstotkov izgub v občini.

Po sklepnih podatkih analitične službe komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS Radovljica je združeno delo v prvih šestih mesecih 1983 namenilo za skupno porabo (dejavnost SIS) 259.624.000 din, kar je 21 % več kot lani. Ta znesek pa predstavlja 8,7 % dohodka delovnih organizacij. Iz OD zaposlenih pa je bilo za ta namen porabljen 330.557.000 din ali 29 % več kot lani.

V proračunu občine Radovljica, ki sodi v splošno porabo je bilo v polletju 1983 razporejenih 82.609.000 din, ali 6 odstotkov več kot v enakem obdobju leta 1982. V tem obdobju je bila realizacija manjša od planirane za 3.762.000 din.

Izvirni prihodki vseh osmih SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica so v polletju 1983 znašali 307.583.000 din, kar je v primerjavi z enakim obdobjem lani le za odstotek višja rast. Največ je bilo zbrano za skupnost zdravstvenega varstva, in sicer 137.545.000 din, za izobraževalno skupnost 122.223.000 din, za skupnost otroškega varstva 23.928.000 din, za telesno kulturno skupnost 10.225.000 din, za kulturno skupnost 7.451.000 din, za socialno skrbstvo 3.642.000 din, za skupnost za zaposlovanje 1.898.000 din in za raziskovalno skupnost 671.000 din.

V prvih šestih mesecih je znašal izplačani poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v radovljiški občini 15.189,00 din, medtem ko je znašal lani v tem času 12.979 din. Letošnji poprečni mesečni OD je bil večji od lanskega za 17 %. To je najmanj na Gorenjskem, kjer je znašal OD v poprečju 16.286 din ali 21 % več kot lani.

Primerjalni podatki skupnosti za zaposlovanje kažejo, da je v radovljiški občini v prvem polletju 1983 naraslo število za-

poslenih za 13 delavcev ali 0,1 %. Konec polletja 1983 je bilo v Radovljici registriranih 246 iskalcev zaposlitve, od teh 58 % žensk. Stopnja brezposelnosti je bila 1,80 %, to je za 0,22 % več kot lansko leto. Ta stopnja je najvišja med gorenjskimi občinami, kjer je znašala v poprečju 1,76 %.

Na Bledu je bila 14. in 15. septembra 27. letna konferenca odbora centralnih hranilnih ustanov zahodne Evrope. Konferenco je pripravilo v sodelovanju Ljubljanske banke mednarodno združenje hranilnic iz Zeneve. Večina teh ustanov ima dobro razvite poslovne odnose z Ljubljansko banko.

Konferenca osnovnih organizacij sindikata GG Bled in občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice in Radovljica sta v soboto, 17. septembra dopoldne organizirala na prireditvenem prostoru Krpin v Begunjah proizvodno tekmovanje gozdarjev, kmetov in voznikov tovornjakov za prevoz lesa. Udeležilo se je 29 sekačev in 13 voznikov. Najprej je bilo tekmovanje v delovnih disciplinah, nato pa v zabavnih točkah. Najboljši so prejeli nagrade in priznanja.

Na Bledu so 9. septembra ustanovili društvo zeliščarjev »Alpska flora Bled«. Ustanovni sestanek je bil sklican na pobudo zainteresiranih občanov v soglasju s koordinacijskim odborom za društva pri OK SZDL Radovljica. Namen društva je usposabljanje mladine in odraslih pri gojitvi, pridobivanju in uporabi zelišč in gozdnih sadežev. Za predsednika so izvolili mag. farmacije Iztoka Robiča. V svojem delu se bo društvo povezovalo s šolami in strokovnimi organizacijami.

V radovljiškem letnem kopališču, ki ga upravlja kopališki odbor pri KS Radovljica, so sklenili kopalno sezono 15. septembra. Z letošnjim obiskom kopalcev so še kar zadovoljni, čeprav so našli v avgustu skoraj dva tisoč manj kopalcev kot lanskega avgusta. Temu je krivo slabo vreme, ki je ponajgajalo v tem mesecu zato pa je bil v juliju nad pričakovanjem velik obisk. Tako se je število kopalcev v letošnji sezoni izenačilo z lanskegaletnim številom.

Na bleškem športnem stadionu je Zveza telesnokulturnih organizacij občine Radovljica v septembru organizirala občinsko prvenstvo v atletskem troboju, in sicer v teku na 100 m, skoku v višino in metanju krogle. Nastopilo je komaj 50 tekmovalcev iz vseh društev v občini, kar je močno pod pričakovanjem. Pri članih je bil najuspešnejši Ivan Pogačar, pri mladincih pa Stanko Mulej — oba z Bleda. Pri pionirjih je zmagal Matjaž Noč iz Radovljice, pri mladinkah Lidija Golob iz ESS Radovljica in pri pionirkah Stanka Pintar iz OS Radovljica.

Na igrišču za golf pri Lescah, ki je eno najlepših in vse bolj poznano v Evropi, so prizadevni blejski organizatorji 10. in 11. septembra uspešno organizirali že 6. tradicionalni mednarodni turnir za Karavanski pokal. Med 49 igralci golfa iz Avstrije, Francije, Italije, ZR Nemčije in Jugoslavije je zmagal domačin Dušan Jurman, član golf kluba Bled.

V okviru proslav 90-letnice Planinske zveze Slovenije in svečanosti ob otvoritvi Triglavskega doma na Kredarici so 17. septembra odprli v Festivalni dvorani na Bledu razstavo »Zasnove za prikaz razvoja slovenskega planinstva v triglavskem okolišu« in »Kredarica skozi čas«. Razstavo je pripravil odbor pri PD Dovje-Mojstrana.

Za najboljšega kmetovalca in kmetovalko, gospodarja in gospodinjjo sta bila letos na živinorejskem balu v Završnici proglašena Mirko in Ivanka Toman z Brega, ki vzorno obdelujeta 15 ha zemlje, urejata 15 ha gozda in imata 39 glav goveje živine. Okolica njune domačije je lepa in vzorno urejena, razen tega pa je Mirko tudi uspešno vključen v družbenopolitično delo. Na sliki je še predsednik turističnega društva Žirovnica Ludvik Avguštin. (tekst in foto: B. Blenkuš)

IZREDNO PRISRČNO IN TOVARIŠKO SO PROSLAVILI DAN VEZISTOV

Vezisti NOV in POJ Gorenjske so v okviru svoje sekcije proslavili dan vezistov, 26. september, skupaj z vezisti JLA v vojašnici »Stane Zagar« v Kranju. Dan vezistov spominja na posvetovanje v Stolicah 26. septembra 1941, na katerem so postavili temelje vojaške organizacije, vodenja in pove- ljevanja ter osnove za organizacijo zvez v NOV.

Slovesnosti se je udeležilo 55 nekdanjih vezistov NOV, ki so jih ta dan v vojašnici ob pol osmih zjutraj lepo sprejeli. Nato je bil v učilnici razgovor o poteku prireditev. Sledil je nastop enote za zvezo JLA z vsemi napravami za zvezo in nastop vezistov partizanov.

Navzoče je pozdravil in k prazniku čestital major Juroš Živko, ki je nadomeščal odsotnega komandanta Špiro Nikoliča. Pozdravom se je pridružil tudi predsednik sekcije vezistov NOV Gorenjske in skupaj s tajnikom izročil vojašnici spominsko sliko z lanskegaletnega srečanja.

Sledil je ogled naprav za zvezo, spalnih, bivalnih in delovnih prostov.

rov vezistov JLA. V učilnici je bil nato razgovor med starimi vezisti in vojak. Na njem je šest vezistov NOV (Drago Kajfež, Janez Zupan, Jože Mlakar, Miloš Ravhekar, Franc Gracer in Edvard Ličan) pripovedovalo o postavljanju in organizaciji zvez v NOV ter o dogodkih, ki so jih pri tem doživeli predvsem v borbah. Po razgovoru so si udeleženci ogledali dva vojaška filma o zvezah, nato pa še spominski muzej ter sobo, ki je posvečena obisku maršala Tita v tej vojašnici.

B. B.

AKTIVNA VLOGA DELEGATOV ZA DELOVANJE KLUBA SAMOUPRAVLJALCEV

Na seji skupščine kluba samoupravljalcev, ki je bila spomladi, so bile sprejete opredelilne vloge, naloge in metode dela delegatov in delegacij za delovanje organov kluba samoupravljalcev v naši občini.

Klub samoupravljalcev se vse bolj uveljavlja kot posebna interesna oblika organiziranja in povezovanja delavcev in občanov ter kot metoda delovanja za neposredno izmenjavo izkušenj samoupravne prakse. To pomeni, da je klub samoupravljalcev oblika in metoda delovanja družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikata.

V tem smislu klub samoupravljalcev uresničuje svojo vlogo na ta način, da sprejema naloge in izvaja del programa družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikata. Te naloge ali programske usmeritve (dolgoročne, letne in posamične) vključuje klub samoupravljalcev v program aktivnosti, ki jih uresničuje pri usmerjanju in razvijanju samoupravne socialistične prakse kot, na primer, usposabljanje za uresničevanje delitve po delu in rezultatih dela. Dognanja in spoznanja iz samoupravne prakse pa so lahko osnova in opora za ustrezno delovanje sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij. Temeljne programske usmeritve za delovanje kluba samoupravljalcev se torej usklajujejo z delom programov družbenopolitičnih organizacij ter s potrebami in interesi samoupravljalcev oziroma delavcev in občanov.

Tako opredeljena vloga kluba samoupravljalcev kot oblike in metode dela sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij je pogojevala zahtevo, da se določijo tudi vloge, naloge in metode dela delegatov in delegacij za delovanje organov kluba samoupravljalcev. Delegati in delegacije za delovanje kluba samoupravljalcev bodo v združenem delu organizacijsko povezani z osnovnimi organizacijami sindikata, v krajevnih skupnostih pa z organizacijami SZDL. To pomeni, da se bodo delegati za delovanje kluba vključevali v delo organov osnovnih organizacij sindikata in organizacij SZDL v krajevnih skupnostih, ko bodo obravnavali:

- gradiva za delovanje organov kluba samoupravljalcev (skupščine, izvršnega odbora in tudi delovnih skupin — komisij);

- vprašanja in probleme o samoupravnih praksi, izmenjavi, samoupravnih izkušenj, svetovanja in nudenja pomoči ter družbenopolitičnega izobraževanja za samoupravljanje;

- vprašanja in probleme samoupravnega informiranja in komuniciranja v združenem delu in krajevnih skupnostih itd.

S tem naj bi se tudi bolj razvilo in utrdilo delegatsko razmerje med klubom samoupravljalcev in družbenopolitičnimi organizacijami ter sa-

moupravljalci. Ti delegati in delegacije bodo imeli tudi določene naloge pri uresničevanju programskih usmeritev v delovanju kluba samoupravljalcev. Delegatsko zasnovano delovanje kluba je potrebno dograjati in utrditi, saj to ustreza samoupravni organiziranosti v naši družbi, predvsem pa se lahko na ta način izražajo in uresničujejo potrebe in interesi samoupravljalcev in družbenopolitičnih organizacij, zlasti pa sindikatov.

Cepprav je klub samoupravljalcev oblika in metoda dela družbenopolitičnih organizacij, je vendarle tudi mesto dogovarjanja in snovanja za izvajanje samoupravne aktivnosti delavcev in občanov oz. samoupravljalcev. V ta namen je pri klubu samoupravljalcev ustanovljen programski svet kot poseben delovni organ, ki pripravlja temeljne programske usmeritve za delovanje kluba in samoupravljalcev. Zato je tudi programski svet ne samo oblika dela, ampak tudi ena izmed oblik delegatskega delovanja in organizacijskih

vezi kluba samoupravljalcev z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravljalci.

Na seji skupščine kluba samoupravljalcev, ki je bila spomladi, je bilo poudarjeno, da je željeno in potrebno sodelovanje delegatov in delegacij pri izvajanju nekaterih programsko zasnovanih nalog kluba samoupravljalcev (npr. povezovanje s samoupravnimi skupinami in organi, vrednotenje aktivnosti kluba, informativne dejavnosti itd.). Tako zasnovani vlogi delegatov in delegacij mora ustrezati uporaba ustreznih metod dela kot so, na primer, odločanje, prenos informacij, sodelovanje na sejah in sestankih ter sodelovanje v različnih aktivnostih kluba samoupravljalcev.

Iz tega izhaja spoznanje, da se vloga delegatov in delegacij za delovanje organov kluba samoupravljalcev ne omejuje na funkcijo poštarja, ampak je poudarjena njihova vloga in aktivnost pri uresničevanju vloge in nalog kluba kot oblike in metode dela družbenopolitičnih organizacij in kot posebne skupnosti samoupravljalcev.

Srečko Krč

ORGANIZIRALI BODO POHODE PO POTEH PARTIZANSKIH KURIRJEV

V lanskem letu so nekdanji gorenjski kurirji opravili obsežno nalogo, ko so postavili številna spominska obeležja na nekdanjih kurirskih postajah oziroma poteh. Sedaj nadaljujejo z uresničevanjem široke zamisli, da bi mimo teh obeležij speljali kurirsko transverzalo, na kateri se bodo mladi rodovi in drugi seznanjali z dogodki iz težkih dni naše revolucije ter spoznavali poti, ki so jih morali prehoditi takratni kurirji.

Uresničevanja te zamisli so se izredno prizadevali lotiti v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana. Nekdanji kurirji so pri krajevni organizaciji ZB NOV dali pobudo, da bi uredili pot mimo nekdanjih kurirskih postaj in začeli z organizacijo pohodov. Ustanovili so pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo nekdanji kurirji, predstavniki borbevske organizacije, planinskega društva in osnovne šole 16. decembra. Odbor vodi kurir Justin Taler-Tobi.

Med NOB so na tem območju kurirje vodile poti po Karavankah, čez Belo polje in čez Savo na Mežaklo, v Radovno ter po drugih skrivnih krajih, kjer so kurirji prenašali pošto. Delovali je tudi več kurirskih postaj. Spomine na takratne čase pa želijo sedaj obuditi prav s pohodi po poteh kurirjev. Pripravljalni odbor se se je resno lotil naloge in že pripravi del poti, ki poteka iz Mojstrane k Sedučniku, na Požarnico; na Konjski stan, naprej na Vrse, pod Borovjem, v Mlinco, zatem pa na Kališe, pod Belo pečjo, na Ravne in na Visoke ter do spomenika kurirjev

na Belem polju. Pri urejanju poti so sodelovali tudi učenci sedmih in osmih razredov osnovne šole 16. decembra; ki so očistili posamezne terene. Ta del poti je dolg približno 27 kilometrov. Kurirska pot pa se bo potem nadaljevala z Belega polja čez Savo na Mežaklo, v Zgornjo Radovno in nazaj v Mojstrano. Celotna pot bo dolga okoli 40 kilometrov in bo predstavljala že kar pravo celodnevno planinsko turo za zelo utrjene planince.

Prvi del poti so prejšnji teden prehodili vsi učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana. 220 učencev se je od šole odpravilo po kurirski poti do Sedučnika in naprej do Požarnice v Mlinco in spet nazaj v Mojstrano. Hodili so okoli štiri ure. Spremljal jih je nekdanji kurir Justin Taler-Tobi. Učenci so se zelo zanimali za takratno delo kurirjev, kako so prenašali pošto in podobno. Sicer je ob tem treba reči, da se učenci s te šole že več let izredno prizadevno vključujejo v najrazličnejše akcije s področja negovanja tradicije NOB, zapiskovanja spominov borcev, urejanja spomenikov in spominskih obeležij ter drugih akcij.

Na celotni kurirski poti bodo člani pripravljalnega odbora postavili smerokaze, obeležili pa bodo tudi posamezne kurirske postaje. Na teh mestih bodo kasneje namestili tudi spominske žige, pripravili pa bodo tudi podrobni opis celotne poti.

Prvi množični pohod po omenjeni poti iz Mojstrane prek Sedučnika, Mlince, Raven in Visok do Belega polja pa nameravajo organizirati že v letošnjem oktobru.

J. R.

USPELA RAZSTAVA GOB IN CVETJA S TRADICIONALNIM BALINARSKIM TURNIRJEM IN PIKNIKOM

V preteklem tednu smo si lahko v osnovni šoli Tone Čufar ogledali razstavo gob in cvetja, ki jo je pripravila Gobarška družina Jesenice. Razstava, ki sta jo s cvetjem dopolnili cvetličarni »Zvonček« in »Kališnik« ter osmošolci osnovne šole Tone Čufar, je lepo uspela in razstavljalci zaslužijo vse priznanje.

Vse priznanje zaslužijo prizadevni člani in determinatorji, Bogdan Tračnik, Ančka Debevc in prof. Anton Korenc, ki so nam prikazali kar 126 vrst različnih gob, med katerimi je bilo več užitnih kot neuzitnih. S tem prikazom so želeli vsem nabiralcem gob, katere rastejo v naših gozdovih, dokazati, kako so gobe lahko v izrednih vojnih in drugih razmerah del naše prehrane.

V okviru razstave, ki je zahtevala veliko naporov, so izvedli tudi rekreativni gobarško balinarski turnir za svoje članstvo v nedeljo, 25. septembra, na balinišči v logu Ivana Krivca (Bazi) za memorial Antona Debeveca in organizirali zelo uspeš gobarški piknik.

Balinarskemu turnirju je prisostvoval tudi že večletni gost Gobarške družine Jesenice, italijanski državljani Baldo Giovanni, ki je tudi letos poklonil lep pokal.

Balinarski turnir se je zaključil z zmago ekipe M. Rijavec, L. Škulj, K. Lichtinger in J. Markelj, drugo mesto je osvojila ekipa D. Tarman, L. Purgar, M. Hafner in T. Mavrič, tretje G. Baldo, V. Elaršič, V. Smažin, S. Omančević in četrto V. Čelik, S. Smilkovič, B. Vilman in J. Juričan.

Vse štiri ekipe so prejel lepa odličja, pokal za prvo mesto in prehodni pokal.

PROGRAM KONCERTA MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA »KAVAL« iz Sofije — Bolgarija — dirigent: MIHAIL MILKOV

nedelja, 2. oktobra, ob 19.30: delavski dom Julke in Albina Pibernik na Javorniku

E. MANOLOV
D. HRISTOV
LJUBIMOV
B. BOBČEVSKI
D. HRISTOV
M. GOLEMINOV
L. PIPKOV
A. TANEV
D. PETKOV
Z. MANOLOV

F. CORTECCIA
G. GASTOLDI
F. SCHUBERT
F. SCHUBERT
O. KOLOVSKI
G. VERDI
V. MURADELI
N. RAKOV
A. SEROV
G. VERDI

I. del
LEPA SI, DOMOVINA
V TVOJEM KRALJESTVU
SREČNI MOŽ
OBLOG
DAFINO RDEČE VINO
PESEM
ČUDEŽNO KOLO
STARA BOLGARSKA KONJENICA
JANA
BOBEN ROPOČE
II. del
TENEBRE FACTAE SUNT
LJUBEZENSKA NADA
NOČNA PESEM V GOZDU
SERENADA
MORJE V GNEVU JE JEČALO
Zbor iz opere MOČ USODE
KAMUŠKA zbor iz opere VELIKI OKTOBER
OJ DUB DUBA
Odlomki iz opere VRAŽJA MOČ
Zbor iz opere ERNANI

V petek, 23. septembra, so v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah z lepo prireditvijo, za katero sta poskrbeli flautistka Barbara Mikula, študentka tretjega letnika Glasbene akademije in pianistka Maja Komel, dijakinja zadnjega letnika srednje glasbene šole, odprli še lepo likovno prireditev, razstavo slik akademskega slikarja Leona Koporca, ki bo odprta do vključno 12. oktobra. (foto Branko Čušin, ml.)

CESTA NA ZGORNJEM PLAVŽU JE SRAMOTA ZA JESENICE

Že več kot četrto stoletje občani Zgornjega Plavža, enega najstarejših naselij na Jesenicah, zamažajo, prosijo, zahtevajo in se jezijo na tiste, ki so plačani in dolžni skrbeti za mestne poti in ulice. Nešteto izrečene želje in potrebe na zborih občanov in drugih sestankih v še ne reorganizirani krajevni skupnosti Plavž, da naj vendar po nenehnem obljubljanju in odlaganju pridejo delavci s stroji in končno uredijo in asfaltirajo zadnjo neasfaltirano pot na Jesenicah, so bile bob ob steno.

Pristojnim v krajevni oziroma samoupravni skupnosti in pri Kovinarju je, kot kaže, vse skupaj deseta briga. Ni jim mar težav, s kakršnimi se leta in leta srečuje 28 družin z okoli sto prebivalci, nekaj deset delavcev, Lesno galanterijskega obrata na Zgornjem Plavžu, poleti pa še turisti v tamkajšnjem kampu. Namesto ceste imajo ob vsakem deževju in po njem neprevozno hudourniško drčo, ki je nevarna za voznike in pešce. Kubike peska, ki ga delavci Kovinarja kdaj pa kdaj pripeljejo s kamionom, s kupov in cestnišča odnese deročna voda navzdol na glavno cesto, spotoma pa zamaši vse jarke in vdira na dvorišča in vrtove stanovalcev. Ti morajo ob večjem deževju dežurati podnevi in ponoči in se sproti boriti z ujmo in odmetavati pesek.

Po vsakem večjem nalivu je cestišče razorano tudi z več kot 30 cm globokimi jarki in je nemogoč prevoz z motornimi in drugimi vozili. Posebne preglednice imajo matere z otroškimi vozički in tudi drugi pešci. Zlasti nevarno je zvečer in ponoči, ko se nihče ne more zanesljivo ogniti pastem na cesti, ker na tem delu Jesenic poleg vsega nimajo niti javne razsvetljave!

Ko se posamezni občani hodijo pritoževati na krajevno skupnost ali h Kovinarju, jih potolažijo, da bodo nemudoma vzeli stvar v roke, potem pa ni nikogar blizu. Spet pošljejo tovrstnijski s peskom. Tega sesujejo na kupe in pustijo do prvega deževja, da ga voda spet odnese navzdol. To počnejo že več let! Zanimivo bi bilo izračunati, koliko so porabili za nabavo in razvažanje peska in kolikšen bi bil strošek za ureditev kanalizacije za meteorske vode ter asfaltiranje te »pozabljene« plavžarske ceste? Prav gotovo bi za ta denar imeli že lahko novo asfaltirano cesto z vsemi spremljajočimi objekti.

Občani z Zgornjega Plavža se sprašujejo, kako je vendar mogoče, da ima že vsako najbolj oddaljeno in zakotno naselje v občini, pa tudi dru-

god na Gorenjskem, asfaltirane poti in ceste, cesta na Zgornji Plavž, ki je izjemno prometna, pa ni deležna prav nobene pozornosti odgovornih? Morda je le res, da mora takšna ostati tudi za tečajnike jeseniške avtošole, kjer se v najtežjih pogojih in drugih specifičnostih te komunikacije učijo v šoferskih veščinah premagovanja cestnih ovir? Posledice čuti jo ne samo domačini, pač pa tudi transportna služba lesno galanterijskega obrata in kampisti...

Ali so delovni ljudje Zgornjega Plavža tretjerazredni občani jeseniške občine, ki nimajo enakih pravic kot drugi? Morda bi bila tudi njihova cesta že zdavnaj asfaltirana, kanalizacija urejena in javna razsvetljava zagotovljena, če bi v tem naselju bival kakšen vpliven mož, oziroma funkcionar?

Občane Zgornjega Plavža kot davkoplačevalce in obveznike raznih prispevkov in dajatev zanima, kam vendar usiha denar, namenjen komunalni ureditvi in vzdrževanju komunalnih naprav, ki se steka v proračun občine in krajevne skupnosti? Ali se odgovornim ne zdi v današnjih težkih gospodarskih razmerah in v boju za uveljavljanje delegatskih odnosov in upravičenih interesov ter potreb delovnih ljudi, da bi bilo veliko bolj stabilizacijsko, če bi poskrbeli za najbolj racionalno zadovoljevanje skupnih potreb in porabe družbenih sredstev? Mar ni v grobem nasprotju z vsemi, danes tako na široko proklamiranimi prizadevanji družbe, takšen odnos do delovnih ljudi in občanov, ki so živi in neločljivi del družbene skupnosti, pa naj bo to občina ali pa krajevna skupnost?

Mera je polna! Ljudi že mineva potrpljenje, zato ta problem ne trpi nobenega odlaganja, pač pa takojšnjo akcijo!

Upamo, da bo odgovor na postavljena vprašanja tokrat bolj kot vsi dosedajni resen in da mu bodo sledila dejanja!

DVE TRETJINI UČENCEV V UČILNICAH, ENA TRETJINA NA POLJU . . .

Jesen je tu. Kmetje že pobirajo jesenski pridelek. Seveda tudi naš krompir ne sme ostati na njivi. Enajst učiteljev in staršev učencev naše šole je že nekaj dni pred pobiranjem pokosilo in pospravilo krompirjevec in plevel. Vinko Tarman, kmet z Brega, ki nam precej pomaga pri šolskem kmetovanju, je potem s traktorjem izkopal krompir.

Šele tedaj smo se odpravili na delo učenci, iz vsakega oddelka od pet do deset. Ob osmih smo se zbrali pred šolo, nato pa počasi šli proti Golfu. Razporedili smo se v vrste. Kmalu je hišnik pripeljal tudi gajbice. Hitro smo jih razdelili in pričeli z delom. Ruvali smo zadnji plevel in pobirali gomolje. Počasi, krompir za krompirjem, so se polnile gajbe. Šlo nam je kaj hitro od rok in postali smo lačni. Kakor bi vedeli, da nam že kruli v želodcih, so natančno takrat pripeljali tako zaželeno malico. Lani smo se vrgli na kruh in sok. Nato smo pričeli z delom.

Krompir za krompirjem... Spremljala nas je dobra volja in veselo smo gledali po njivi, ki je prazna ostajala za nami. Približevali smo se robu njive. Seveda pa so nas med tem pridno podpirali s sokom. Kmalu so bile gajbe polne. Začeli smo pregledovati njivo, da se ne bi »skril« na njej še kak lep krompir. Ker je začelo deževati, smo pohiteli v šolo. Pridelali smo osem ton krompirja za našo šolsko kuhinjo.

Ko sem se utrujena vrnila domov, sem še vedno razmišljala: krompir za krompirjem... Bila sem ponosna na delo svojih rok.

Nuša Gorjanc, 6. a
COŠ Gorenjski odred,
Žirovnica

NASTOP ŠOLANIH PSOV

Nastop šolanih psov bo v soboto, 1. oktobra, ob 16. uri na nogometnem igrišču v Podmežakli.

Nastopila bo ekipa mlajših kinologov in izkušeni posamezniki s šolanimi psi. Nastopajoči bodo s psi prikazali vaje poslušnosti, vaje obrambe in napada. Obiskovalci bodo imeli priložnost spoznati, kaj zmore šolan pes, kako ga je mogoče privaditi h kolektivnemu delu in za kaj vse ga lahko uporabimo. Mnogi lastniki in ljubitelji psov se bodo lahko tudi prepričali, kaj koristnega jim lahko opravi njihov najboljši prijatelj.

Na ogled vabita Kinološka zveza Slovenije in Kinološko društvo Bled.

Na osnovi določil 59. in 60. člena statuta krajevne skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela razpisna komisija

RAZPISUJE

proste naloge in dela tajnika krajevne skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela za nedoločen čas.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje razpisne pogoje:

— končana srednja šola in štiri leta delovnih izkušenj na enakem ali podobnem delovnem mestu,

— izkušnje, ki so pridobljene z delom v organih krajevne skupnosti ali v družbenopolitičnih organizacijah,

— poleg ustrezne šolske izobrazbe mora imeti kandidat tudi organizacijske sposobnosti ter pravilen odnos do samoupravljanja.

Opis del in nalog je usklajen s katalogom del in opravil skupne komisije deležen samoupravnega sporazuma krajevnih skupnosti SR Slovenije.

Kandidati naj prijave pošljejo v zaprti ovojnici razpisni komisiji pri svetu krajevne skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela najpozneje v 15 dneh po objavi.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi ljubljeneža, očeta, starega očeta, tasta, strica in svaka

FRANCA ROZMANA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter osnovni organizaciji sindikata »Žito« Gorenjka Lesce za darovane vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Mencingerju in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za zdravljenje in nego v času njegove bolezn.

Iskreno se zahvaljujem dr. Šmicerjevi, patronažni sestri Alenki Rostoharjevi in vsem dežurnim zdravnikom za obiske na domu in lajšanje bolečin.

Zahvalo izrakamo krajevnemu odboru zveze borcev NOV Sava za izkazano čast in govorniku za poslovlilne besede.

Prav lepa hvala tudi pevcem za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: žena Minka, hčerka Marica z družino in ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi naše draghe mame, stare mame, babice, tete in tašče

ANGELE VISTER roj. ŽEMVA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sostanovalcem, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, jo pospremili na njeno zadnji poti, ji darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujem dr. Janezu Grošlju za nujno pomoč in zdravljenje ter obiske na domu med njegovo dolgotrajno boleznijo. Hvala Anici Fon za njeno pomoč in družinam Kos, Šolar in Kraljič za posebno prizadevanje ter pevcem — upokojencem za zapete žalostinke.

Vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, se še enkrat zahvaljujem.

Vsi njeni

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob daljši bolezenski odsotnosti.

Janez Smrekar

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob daljši bolezenski odsotnosti.

Nika Larisi

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 1. oktobra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: ROŽCA — sam. trgovina na Plavžu, Titova 79 in DELIKATESA — Kašta 3 na Kor. Beli, V. Svetina 8/a.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 1. oktobra: INTEGRAL, TOZD MPPD Jesenice, Titova 67.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu septembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

ČLANOM DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje člane, da 5. oktobra organizira izlet na trgatv v Novo Gorico. Cena izleta je 750 dinarjev. V ceno je vračunano kosilo, prevoz z vlakom in avtobusom ter pijača.

Prijave sprejemamo v društveni pisarni v petek, 30. septembra, od 16. do 18. ure.

Na trgatvi bo prijetno, prijavitelje se, ne bo vam žal.

REŠITEV

ščuka, tarok, sekira, opona, Ali Raner, stih, lakomnost, Skapin, aviatika, Tirolka, KS, rias, Nil, Bolgari, Aladin, Alava, as, Anita, zavetje, Onon, lok, JS, Gatnik, port, klepetanje, nada, barka, oklic, Radko, debilnost, NATO, Atair, Adana, Pia.

UGANKARSKI SLOVARČEK

FRAMASON — član skrivne, humanitarne organizacije z mističnimi obredi, prostozidar

NORTON — bivši ameriški boksar (Ken)

VOLTA — italijanski fizik, ki je izdelal prvi galvanski člen (Alessandro, 1745—1827)

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

30. septembra, nem. barv. erot. film BEGUNKE ob 18. in 20. uri — Film ni primeren za otroke!, ob 22. uri premiera angl. barv. pust. komedije RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE.

1. oktobra, amer. barv. risani film NEUSTRAŠNI POPAJ ob 16. uri, ob 18. in 20. uri nem. barv. zgod. erot. film BRUNHILDA IN KRINHILDA.

2. oktobra, nem. barv. zgod. erot. film BRUNHILDA IN KRINHILDA ob 18. in 20. uri.

3. oktobra, amer. barv. pust. film LEDENI PEKEL ob 18. in 20. uri.

4. oktobra, angl. barv. pust. komedija RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 18. in 20. uri.

5. oktobra, angl. barv. pust. komedija RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 18. in 20. uri.

6. oktobra, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

30. septembra, hongkon. barv. pust. film SMRTONOSNI ANGELI ob 18. in 20. uri.

1. oktobra, angl. barv. komedija VELIKI AVTOBUS ob 16. uri, ob 18. in 20. uri CABOBLANCO, amer. barv. pust. film.

2. oktobra, amer. barv. risani film NEUSTRAŠNI POPAJ ob 10. uri, ob 16. uri VELIKI AVTOBUS, angl. barv. komedija in ob 18. in 20. uri COBOBLANCO, amer. barv. pust. film.

3. oktobra, nem. barv. zgod. erot. film BRUNHILDA IN KRINHILDA ob 18. in 20. uri.

4. oktobra, nem. barv. zg. d. erot. film BRUNHILDA IN KRINHILDA ob 18. in 20. uri.

5. oktobra, ZAPRTO!

6. oktobra, angl. barv. pust. komedija RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

2. oktobra, jug. barv. komedija DALJNO NEBO ob 20. uri.

6. oktobra, nem. barv. zgod. erot. film BRUNHILDA IN KRINHILDA ob 20. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 23. septembra do 12. oktobra je odprta razstava slik akademskega slikarja LEONA KOPORCA.

Razstavo si lahko ogledate, razen nedelj, praznikov in sobote popoldan, od 10. do 12. in od 17. ure do 19.30.

OGLED PREŠERNOVE IN FINŽGARJEVE ROJSTNE HIŠE

Od 21. septembra do 29. oktobra si lahko ogledate — PREŠERNOVO ROJSTNO HIŠO V VRBI vsak dan, razen ponedeljka od 8. do 12. in od 13. do 16. ure,

— FINŽGARJEVO ROJSTNO HIŠO V DOSLOVIČAH pa vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 14. ure.

RAZPIS ABONMAJA

AMATERSKO GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR« JESENICE razpisuje abonma za sezono 1983/84

V abonmajski program je zajetih sedem predstav:

- štiri predstave domače igralske skupine,
1. C. Goldoni: SLUGA DVEH GOSPODOV — komedija,
2. M. Kmecl: INTERVJU — drama,
3. J. Alešev: PODLAGA ZAKONSKE SREČE in A. Medved: RANDEZ-VOUS — komediji,
4. F. Dürrenmatt: FIZIKI — komedija.

— komorno gledališko delo s poklicnimi izvajalci,

— eno predstavo gostujočih gledališč,

— eno predstavo amaterskih skupin.

Kolektivni naročniki bodo prejeli naročeno število vstopnic za predstave domače igralske skupine in za komorno gledališko delo, za druga gostovanja pa po eno vstopnico na vsake štiri naročene.

Vstopnice bomo dostavljali abonentom približno teden dni pred predstavo.

Cena abonmaja je 350 dinarjev, za dijake in upokojence pa 220 dinarjev.

Kolektivni naročniki naj v ta namen izpolnijo naročilnico in jo do roka dostavijo upravi gledališča.

Rok za prijavo v gledališki abonma je 1. oktober 1983.

Za posameznike bomo sprejemali prijave vsak delovni dan od 8. do 12. ure v pisarni gledališča, lahko pa tudi po telefonu na številko 81-260.

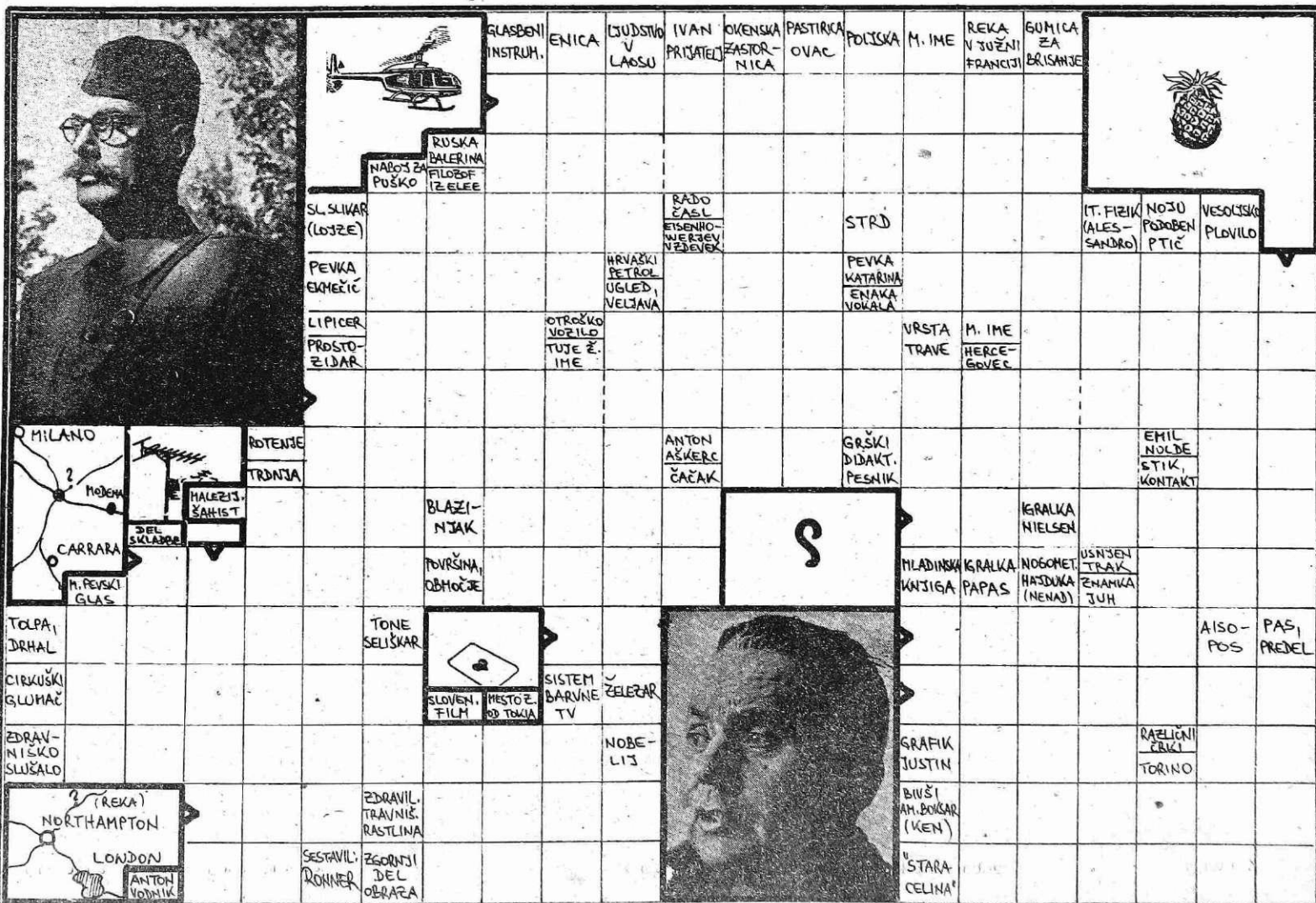
DO VIZ JESENICE — TOZD OSNOVNA ŠOLA 16. DECEMBER MOJSTRANA

objavlja prosta dela in naloge ČISTILKE

Pogoji: dokončana osnovna šola in smisel za red in čistočo.

Izbrana kandidatka bo sklenila delovno razmerje za določen čas s polnim delovnim časom.

Prijave pošljite na naslov: OŠ 16. december Mojstrana v roku osmih dni po objavi razpisa.

Strokovnjaki, ki so ta sistem razvijali, menijo, da so daleč največje možnosti za transportiranje premoga in ta optimizem opravičujeta povečevanje svetovne porabe energije in nado-
mestjanje nafte s premogom. Nadaljne možnosti za uporabo te-
ga načina transporta pa obstajajo pri rudah železa, cinka, ba-
kra, svinca, boksita in pri drugih mineralih.